

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 12-50 Din
za inozemstvo 25-
neobvezno

Oglaš po tarifu

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišstvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54; Telef. št. 36.

Podružnice:

DRŽAVNA
LJUBJANSKA
v Ljubljani
Račun pri poštn. čekov.
zavodu šte. 11.842.

Ljubljana, 30. junija.

Zakon o dvanajstinih je bil danes sprejet in z njim pričenja novo obdobje državnega gospodarstva. V vseh letih svojega obstanka je naša država dosegala šele enkrat imela svoj redni proračun, katerega veljavnost ugaša z današnjim dnem. Prvi proračun Jugoslavije je bil pomankljivo delo. Polno je v njem nedostatkov, pogrbočkov, krivici. A navzile temu je monumentalno delo. Kdor se nekoliko zamisli v ogromne komplikacije našega mladega državnega življenja, v razlike in nasprotstva upravnega ustroja posameznih delov naše države, kdor se zaveda raznolikosti gospodarske in socialne strukture med iztokom in zapadom, severom in jugom Jugoslavije, pomisli, da smo se našli v novi domovini skoraj brez statističnih pregledov (ker je večina naših pokrajin iztrgana iz sklopa starin držav) brez praktičnih izkustev v novem državnem gospodarstvu, ta bo razumel epohalni pomen prvega našega budžeta. Z njim je bil postavljen temeljni kamen za končno ureditev našega državnega gospodarstva. Tu se je imelo graditi naprej, popravljati, kar je bilo pogrbenega, spopolnjevati nedostatkove. To delo je bilo v polnem toku. Že začetkom decembra lanskega leta je minister Kumanudi izdelal drugi državni budžet, o katerem so se vršile že razprave v vladi in kjer so zlasti tudi oni člani kabineta, ki posebno poznajo prilike v »prečasnih« krajih, uspešno uveljavljali svoje poglede. Ministra Žerjav in Pucelj sta v tem pogledu zlasti glede Slovenije mnogo storila. Ta budžet je ostal na mizi nove vlade, ki v šestih mesecih ni uspela, da ga predela in se je zato lahkomiselno odločila, da na mah prekinemo tako srečno započeto kontinuiteto. Njen proračunski provizorij pomenja povratek k starim kaotičnim razmeram. On zapušča bazo ravnotežja in načelo jasnosti, uvaja zopet sistem fortvurstlerije in podira, mesto da bi gradil naprej.

Ta velja za državne izdatke, v še mnogo večji meri pa za državne dohodke. Davčni sistem je s proračunom v najhujši zvezi. Naša država živi še pod paterini davčnimi sistemi, ki so si jih prinesli njeni deli seboj. Pravičnino in enakomerno pokritje državnih izdatkov se ne da doseči drugače nego z izenačenjem davkov. To je tudi politično prve vrste. Le enakomernost in obremenitvi vodi k enakosti v državnem gospodarstvu. Dejansko ali le navidezno zastopovanje posameznih pokrajin ali slojev v budžetu in pa (dostikrat seveda le formalno) neenaka njihova obremenitev z davki, to je najslabša vada na mlm vseh hujšak, najboljše agitacijsko sredstvo separatistov, federalistov, avtonomistov in kako se že zovejo ti razni nasprotniki ideje edinstvene države. Zato je bilo največje važnosti, da je isti dr. Kumanudi lani roko v roki z delom za novi redni budžet pripravil velikopotezno davčno reformo, ki bi nam bila prinesla toli potrebno izenačenje davkov. Tudi ta projekt je ostal neren, zato pa je zakon o dvanajstinih pravi udarec po načelu izenačenja. Razpravljali smo že o tem, kako silno se z njim povečavajo neenakosti v obremenitvah. Dodati je le, da se ustvarjajo tudi še nove. Uvedba kuluka pomenja nov neznosen davek. Ti- sti, ki bo šel osebo kamenej toli, ne bo sicer plačal v novcu, temveč v delu, toda oni, ki ne more s krampom in motiko na tlako, delavec, ki je zaposlen v tovarni, uradnik, meščan, obrtnik, trgovec, vsi ti se bodo morali odkupiti v gotovem novcu ali z drugimi besedami obdačeni bodo z novim davkom, ki je povrhu vsega, kolikor je dosedaj videti še socialno skrajno krivičen, ker bo približno enak za milijonarja in za diurnista, za delavca in tovarnarja. Tako dobivamo z dvanajstinih sistem. ki nas vodi daleč proč od izenačenja državnih bremen ne le v teritorialnem, temveč tudi v socialnem pogledu.

Odgovornost nosijo radikalni. Toda ne izključno. Polovica odgovornosti zadene federalistični blok, ki s svojo blazno politiko omogoča radikalni režim. Radič modruje v Zagrebu, da je postal os evropske politike, mesto da bi v Beogradu branil in zastopal interese svoje ožje domovine in še posebej one, za katerih zaščito si je podelil monopol, seljaške, klerikalci s svojo nepremišljeno politiko, ki si utvarja, da je junaška, če je napram državi kolikor moč odurna in sovražna, vzbuja odpor in uporaščajo mnoge upravičene zahteve naše ožje slovenske domačije. O' podpori federalistov se razvija reakcija. Zato so dvanajstine, ki so bile danes sprejete

Dvanajstine sprejete

OSTER GOVOR POSL. KRIZMANA. — KULUK IN NOVI DAVKI
UZAKONJENI.

Beograd, 30. junija. r. Danes se je nadaljevala specialna debata o dvanajstinih.

Demokrat dr. Krizman odklanja davčno doklado predvsem tudi zato, ker niso namenjene za izboljšanje materialnega stanja uradništva. Linealno povišanje davkov povečava nepravilnost in neenakost sedanjih različnih davčnih sistemov. Izenačenje davkov je predpogoj za ureditev političnih prilik. Pogoji ekonomskoga dela in napredka morajo biti enaki, a obremenitev gospodarstva istotako enaka in sorazmerna. Pavšalno 500 odst. povišanje zemljarine brez ozira na velikost kmečkoga posestva in različna davčna zakonodajstva ogrožajo mala gospodarstva. Sedanje povišanje zemljiškega davka je krivično. Trebalo bi dobro obdačiti večji dohodek od zemlje, a ne ono, kar je eksistenčni minimum. Zahteva radi tega osvoboditev od davčnih doklad za posestva izpod dveh hektarjev. Hišni davek ne prenese nobenega poviška. Zahteva, da se od davčnih doklad osvobodijo dohodki privatnega uradništva. Industrijska in rudarska podjetja niso enako obremenjena. Tridesetodstotno povišanje davkov bo pogodilo razvoj industrije. Davčne doklade treba diferencirati vsaj po prilikah v posrednih pokrajinah. Krivično povišanje davkov je voda na Radičev mlm. Res pa je, da Radič nima pravice se pritoževati. Njegova blazna abstinencijska politika je v prvi vrsti kriva, da režim tako očito za postavlja interese Hrvatke.

Radikalni poslanec Simonović odobrava nove doklade, ker je mišljenja, da edino ta vir more dati finančnemu ministru novih dohodkov.

Zemljoradnik Moskovljević iznosi davčni sistem v Srbiji iz leta 1864. ter na njegovi podlagi dokazuje, da so kmetje plačevali največji del davkov. Glasoval bo proti predloženemu zakonskemu predlogu. Seja je bila nato prekinjena ob 1. pop.

Popoldanska seja.

Popoldne ob 14.30 se je seja nadaljevala. Po govoru klerikalca Vesenjaka je izjavil finančni minister dr. Stojadinović, da sprejme predlog posl. Simonovića, da je dovoljeno polovico doklad plačevati z boni na račun vojne odškodnine. Ker so radikalni trumoma odhajali iz dvorane, je posl. Marković zahteval ugotovitev kvoruma. Predsednik skup.

Nadaljevanje preiskave profi Rajiću

ATENTATOR SPREMINJA SVOJ
GOVEGA

Beograd, 30. junija. p. Danes se je nadaljevalo zaslišanje atentatorja Rajića in so prišli na dan baje zelo važne stvari, ki pa se drže v največji tajnosti. Rajić se neprestano zapleta v protislovja posebno kar se tiče podrobnosti o pripravah atentata. Med drugim je izjavil, da je s svojim zadnjim denarjem — 900 dinarjev — kupil samokres, ki pa ga je po atentatu izgubil in tako ni mogel izvršiti samomora, kakor je nameral. Ko pa je sodnik pripomnil, da za samomor ni bilo treba trošiti denarja, ker bi se lahko tudi obesil, Rajić ni vedel odgovora. Ugotovljeno je sedaj tudi, da se je Rajić nekaj dni pred atentatom vezbal v streljanju v okolici Beograda, posebno v Topčiderju.

Kar se tiče raznih anonimnih grozljivih pisem, jih preiskuje sedaj sam šef javne varnosti Žika Lazić. Policijska uradnika Pavičić in Lazarević, ki sta odpotovala v Zagreb, da se prepričata o istinitosti raznih Rajićevih izpovedi, sta se danes vrnila v Beograd. O rezultatu njihove misije se varuje stroga tajnost.

Danes je prisel v Beograd atentatorjev brat Stojan Rajić, ki je takoj po svojem prihodu prosil zastopnike časopisja, naj imajo obzir na njegovo rodbino. Izjavil je, da se njegova sestra ni usmrtila radi luetične bolezni, ampak zaradi nesrečne ljubezni. Tudi njegov brat atentator je popolnoma normalen. S politiko se ni bavil nikdar. Danes dopolne je bil zastopnik mestne policije tudi pri ministrskem predsedniku Pašiću, ki mu je podal natančno sliko dogodka. Od jutri naprej bo vodilo preiskavo sodišče.

VPRAŠANJE STARIH UPOKOJENCEV.

Beograd, 20. jun. r. Dne 1. julija bo na Dunaju konferenca zastopnikov nasledstvenih držav bivše Avstro-Ogrske. Na tej konferenci se bo reševalo vprašanje avstrijskih umirovljencev.

in ki vsebujejo toliko nedostatkov in krivic, skupno delo radikalov in federalistov. To je treba z vsem poudarkom pribiti.

ščinje je izjavil, da je prisotnih 165 poslancev. Skupščina je nato prešla na glasovanje in z večino sprejela II. oddelek zakonskega načrta o proračunskih dvanajstinih.

V debati o III. oddelku je posl. Pera Marković (dem.) izjavil, da se nahajajo v tem oddelku odredbe, ki vanj ne spadajo. Posebno se je protivil odredbam glede državnega računovodstva. Ta zakon je sedajni minister sam izdelal na Krfu kot šef državnega računovodstva, sedaj ga pa kot finančni minister uvaža — z dvanajstinih. Ostro je nastopil posl. Marković proti kuluku. Pravtako sta govorila proti kuluku zemljoradnik Miladinović in musliman Hasan Milko- vić. Po govoru klerikalca Brodarja je povzel besedo minister gradjevin Uzunović, ki je s svojim strankarsko strastnim govorom izzval v skupščini razburjenje. Nastal je velik nemir, da je moral predsednik sejo prekiniti. Posebno so se razburjali klerikalci, ker je dejal minister Uzunović, da je kuluk potreben, češ v srednjem veku je moral narod tlačaniti cerkvi, sedaj naj dela zase. Nato je prečital novo stilizacijo do- ločb o kuluku. Posl. Voja Lazić (zemlj.) je izjavil, da tudi spremenjenega besedila o uvedbi kuluka ne more sprejeti. Nato je bil tudi III. oddelek z večino glasov sprejet.

Nato se je vršilo končno glasovanje o zakonu v celoti in sicer poimenično. Glasovalo je 189 poslancev, 111 za, in 78 proti. Zakon o dvanajstinih je s tem sprejet.

Ob pol 20. je bila seja zaključena in sledeča odreja za ponedeljek 9. julija. Na tej seji se bodo izvolili odbori za zakonske predloge: o ekspropriaciji velikih posestev in o kolonizaciji, o likvidaciji agrarnih odnošajev v Dalmaciji, za novo o državnem svetu in za zakon o pravu advokature italijanskih državljanov na našem ozemlju.

ODMOR V SKUPŠČINSKEM DELU.

Beograd, 30. junija. p. Ker so bile izglasovane proračunske dvanajstine, narodna skupščina nekaj dni ne bo poslovala. Med tem časom bodo posamezni parlamentarni klubi pretresali uradniški in vojni zakon, zlasti pa odredbe o plačah. Delovalci bodo dalje zakonodajni, imunitetni in odbor za prošnje in pritožbe. Minister pravde zahteva med drugim tudi izročitev Radića sodišču.

ZAGOVOR. — ZASLIŠANJE NJE-
BRATA.

di nesrečne ljubezni. Tudi njegov brat atentator je popolnoma normalen. S politiko se ni bavil nikdar. Danes dopolne je bil zastopnik mestne policije tudi pri ministrskem predsedniku Pašiću, ki mu je podal natančno sliko dogodka. Od jutri naprej bo vodilo preiskavo sodišče.

Beograd, 30. junija. r. Zaslišavanje atentatorja Rajića je trajalo sinoči pozno v noč in se je tudi danes vršilo skoro ves dan. Rajić je svojo obrambo zopet spremenil ter trdi sedaj, da si je kupil brovning v samomorilno namene. Se le na dan atentata da si je premislil in sklenil, da najprej ubije Pašića. Danes je bilo zaslišanih nekaj novih svdkov med njimi tudi atentatorjev brat Stojan Rajić, podravnatelj podružnice beogradske Ujedinjene banke v Zagrebu.

Anonimna pisma, ki so zadnje dni prihajala na razne radikalne prvake, vzbučena so bila policiji, ki je kakor se zatrjuje, že našla sled. Policija smatra v ozale, da ta anonimna pisma niso v zvezi z Rajićevim atentatom.

Rajić bo najbrže jutri izročen sodišču.

Pašić popolnoma okreval.

Beograd, 30. junija. p. V ponedeljek prevzame predsednik vlade Pašić zopet svoje posle.

Uradniška pragmatika

Beograd, 30. junija. r. V ponedeljek ob 9. dopolne se prične v zakonodajnem odboru specialna debata o službeni pragmatiki. Računa se, da bo debata začelom drugega julijskega tedna končana in bi mogel priti činovniški zakon v četrtek 12. julija v plenarno narodno skupščino v razpravo. V torek dne 10. in v sredo 11. julija se bo v skupščini vršila debata o zakonu o ustroju vojske.

Demonstracije francoskega senata proti Vafikanu

POINCAREJEV ODGOVOR NA PAPEŽEVO PISMO. — ZAUPNICA
VLADI V SENATU IN PARLAMENTU.

Pariz, 30. junija. s. Senat je danes soglasno sprejel kredite za ruhrsko okupacijo. Ministrski predsednik Poincaré je imel pri tej priliki velik govor, v katerem se je bavil z reparacijskim in ruhrskim vprašanjem in indirektno odgovarjal tudi na zadnje papeževo pismo. Izvajal je med drugim: Naši ukrepi proti Nemčiji so bili popolnoma upravičeni in tudi potrebni, vendar pa nimamo nobenih aneksijskih namenov. Stremili smo samo za tem, da izvršimo čim uspešnejši gospodarski pritisk na Nemčijo, ki noče izpolniti svojih mirovnih obveznosti, katerim se odteguje na naravnost zvižan način. Nemčija se zanaša sedaj na intervencijo naših zaveznikov in svojih prijateljev in upa, da zaseje med nas malodušnost. A moti se kruto. Mi smo vsemu svetu jasno povedali svoje mnenje in namene in teh ne bomo izpremenili. Naše zahteve se morajo za vsako ceno izpolniti. Nemčije edina želja pa naj bo, da dobi Poruhrje čimprej zopet v svoje roke.

Pariz, 30. junija. l. Vsi listi stoje pod vtisom Poincaréjevega govora v senatu,

ki je imel posledico, da je senat soglasno odobril ruhrske kredite. «Matin» na- glaša, da je sklep senata tem večjega pomena, ker je sledil po papeževi intervenciji, od katere je Nemčija toliko pričakovala in zaključuje, da bo sv. stolica gotovo uvidela zmoto v katero je zašla. «Journal» pravi, da je senatov sklep najboljši odgovor na papeževo interven- cijo.

Pariz, 30. junija. s. Zbornica je na sinočnji seji, ki je trajala do 1.30 pono- či, s 427 proti 153 glasovom sprejela proračun za leto 1923. Sprejet je bil da- lje tudi dodatni predlog, naj ostane ta proračun neizpremenjen tudi za l. 1924 in sicer s 410 proti 168 glasovom.

Rim, 30. junija. j. Tukajšnji franco- ski poslanik pri Vatikanu, Jonnart, je odpovedal svojo navzočnost pri veli- kem diplomatskem sprejemu dne 3. ju- lija v Vatikanu. Kot vzrok se navaja papeževo pismo o reparacijskem in ruhrskem vprašanju. «Messagero» iz- raža nado, da bo papežev državni taj- nik z naknadnimi pojasnili izravnal spor s Francozi.

Nemci razstrelili belgijski vojaški vlak

BORBA V PORUHRJU POSTAJA VEDNO OSTREJŠA. — FRANCO-
SKO-BELGIJSKE REPRESALJE.

Duisburg, 30. junija. j. Danes je bil most čez reko Ren, preko katerega so šli premogovni transporti v Francijo, po- gnan v zrak. Eksplozija je nastala ravn- o v trenutku, ko je vozil čez most bel- gijski vojaški vlak. Število žrtev še ni znano. Po dosedanjih poročilih je bilo 9 vojakov ubitih, 35 pa težko oziroma lahko ranjenih.

Bruselj, 30. junija. j. Vest o atentatu na belgijski vojaški vlak z dopustniki

je izzvala tu velikansko ogorčenje. Voj- ni minister je dal takoj generalu Poug-ovu navodila za najstrožje represalije.

SMRTNE OBSODBE V PORUHRJU.

Malnz, 30. junija. s. «Agence Havas» poroča: Francosko okrajno vojaško so- dišče je obsodilo danes 7 Nemcev na smrt, enega pa na dosmrtno ječo, ker so hoteli spustiti wiesbadenski ekspresni vlak v zrak.

Madžarska pripravila bolgarski prevrat?

SENZACIONALNA RAZKRITJA RUMUNSKEGA LISTA.

Beograd, 30. junija. p. Iz Bukarešte poročajo, da prinaša rumunski list «Uni- versul» senzacionalno odkritje o sodelo- vanju Madžarske pri bolgarskem prevra- tu. Po tej informaciji obstoji v Budim- pešti častniška organizacija, ki je v zve- zi z Berlinom in Angoro. Dne 15. junija prošlega leta je bivši bolgarski kralj Ferdinand poslal k Horthyju generala Santos. (General Santos je bil leta 1918 vojni ataše v Beogradu. Ker pa se je kompromitiral v neki vohunski aferi, je moral zapustiti Beograd. Za časa srbsko- bolgarske vojne je zelo divjaško nasto- pal proti Srbom. Med vojno so ga upo- rabljali za razne tajne misije. Ured.) Po- tem so se vrstila v Berchtesgadnu taj- na posvetovanja katerih so se udeležili Horthy, kralj Ferdinand, Santos, Hin- denburg in bavarski prestolonaslednik

Rupprecht. Meseca decembra 1922 je madžarska vlada poslala Dormandija, da se posvetoje z bolgarskimi in turškimi delegati. Hkrati se je po predsedstvom kralja Ferdinanda stvoril sporazum s Kemal-pašo v vprašanju Trakije. Dne 26. septembra prošlega leta se je v Budim- pešti vršila konferenca pod predsed- stvom Horthyja. Meseca januarja teko- čega leta je prišlo do sporazuma med bolgarskimi in turškimi delegati glede sodelovanja v slučaju padca Stambolij- skega. Po kratkem času se je Santos razgovarjal v Berlinu z bolgarskimi in albanskimi revolucionarji. Nato sta ge- nerala Liman in Sanders konferirala z madžarskimi oficirji. Med tem časom je madžarski poslanik v Sofiji vzdrževal zveze z zarotniki.

MASARYK OKREVAL.

Pariz, 30. junija. l. Češkoslovaški zu- nanji minister dr. Beneš odpotuje 5. ju- lija v Pariz, da pripravi vse potrebno za sestanke predsednika Masaryka s Poincarejem, na katerem se bo razprav- lalo o mednarodni politiki. Predsednik Masaryk je od prehlajenja, katero je do- bil v Constantini, popolnoma okreval in odpotoval v Tunis.

ETNA VNOVIČ MIRUJE.

Rim, 30. junija. j. Vulkanolog prof. Ponte se je dvignil z letalom nad Etno in ugotovil, da eruptivna žrela ne delujejo več in da so tudi tokli lave že popolno- ma zaostali. Bruhanje ognjenika se mo- ra smatrati kot končano.

REŠITEV BELGIJSKE KRIZE.

Bruselj, 30. junija. s. Belgijska kabi- netna kriza je končana. Dosedanji ka- binet Theunis ostane neizpremenjen. Re- šitev belgijske kabinetne krize je izzval v Angliji veliko zadovoljstvo, ker se se- danj smatra, da je odstranjena zad- nja ovira za odgovor francoske vlade Nemčiji.

NOVI BOLGARSKI POSLANIK
V PRAGI.

Praga, 30. junija. j. Novi bolgarski poslanik Dimitrij Mihailčev je izročil d- nes zunanjemu ministru dr. Benešu svo- je akreditivno pismo in nato takoj prevzel svoj urad. Prejšnji poslanik Daskalov sedaj ni delal nikakih ovir več.

Inozemske borze

30. junija.

CURIH. Devize: Beograd 6.20, Berlin 0.003, Amsterdam 221.75, Newyork 567.50, London 25.91, Pariz 34.24, Milan 24.85, Praga 16.96, Budimpešta 0.065, Bukarešta 2.90, Sofija 6.10, Varšava 0.005, Dunaj 0.007975, avstr. žigosane 0.0080.

TRST. Beograd 24.80—25.10, Pariz 137 do 137.50, London 104—104.35, Newyork 22.70—22.85, Berlin 0.013—0.015, Praga 68.50—69, Dunaj 0.031—0.033; dinarji 24.80—25.10, carinski franki (20) 85.25 do 85.75.

DUNAJ. Devize: Beograd 766—768, Berlin 0.36—0.40, Budimpešta 7.75—7.85, Bukarešta 361—363, London 323.50 do 324.100, Milan 3096—3104, Newyork 70.985—71.135, Pariz 4264—4276, Praga 2123—2129, Sofija 629—631, Varšava 0.52—0.56, Curih 12.495—12.525; valute: dolar 70.650—70.950, levi 608—612, mar- ke 0.36—0.44, funti 521.800—522.800, franki 4205—4235, dinar 757—761, švic- franki 12.400—12.460, češke krone 2116, madžarske krone 7.70—7.90.

IV. UMETNOSTNA RAZSTAVA

kluba Mladih akademikov v Akadem- skem domu, Miklošičeva cesta št. 5 po- leg hotela Union se vsled slabega do- danega obiska podaljša čez julij.

Hrvatska zajednica in Radić

Dne 28. in 29. junija se je vršila v Zagrebu konferenca takozv. hrvatskih intelektualcev, ki so združeni v Hrvatski Zajednici. Radić je, kakor znano, Hrvatsko Zajednico vrget iz svoje hrvatskega bloka. Na konferenci se je pokazala popolna nesposobnost Zajedničarjev za lastno inicijativno delo. Sprejeta je bila resolucija, ki pravi: Hrvatska Zajednica poziva svoje pristaje, da organizirajo HZ izpopolnijo, a vse hrvatsko meščanstvo in inteligenco poziva, da po vzgledu hrvatskega kmeta zbere vse svoje sile ter jih ujedini v narodni borbi. HZ smatra to za tim nujnejše, ker beograjska vlada po volitvah, ki so manifestirale voljo hrvatskega naroda v vseh krajih, kakor tudi slovenskega naroda, ni podvela nobenega resnega koraka za sporazum, temveč je, nasprotno, že sklenjeni sporazum med federalističnim blokom in radikalno stranko pozabila, a proti ideji sporazuma postavila idejo Velike Srbije, ter je pristopila v to svrhu celo že zablavljanju političnih zborovanj v Hrvatski, s čemer silom sprečava vršitev temeljnih političnih pravic.

HZ končno izjavlja, da se v vsem pokorava »zakonitemu predstavitvi« hrvatskega naroda ali z drugimi besedami Radiću ter odklanja vsako inicijativno, da bi se našel izhod iz nesrečne situacije, ki jo je ustvarila laisporazumaska taktika radikalov in Radića. Torej prava politika resignacije.

Politične beležke

— Strašno! Kdor hoče videti plemeniti šovinizem v popolni nagoti, naj si pogleda par števil mariborske »Straže«, zagrebškega »Hrvatskega Borca« (ako še izhaja) in beograjskega »Balkana«. To so trije rodni bratci, ki se medsebojno sicer strahovito sovražijo, ampak resnično bratsko — spopolnujejo. »Balkan« se n. pr. strahovito leži, ker je neki beograjski list mesto besede »trka« (dirka) napisal »utrika« in pravi, da je to zagrebški izraz, ki ga v Beogradu do ujedine nje niso poznali, potem ga je pa prinesla nesrečna »jugovina« kot še marsikako drugo »gama« (mrčes). Ubogi »Balkan«! Radić ene črke pa tako leži! So res smešni naši plemenski šovinisti iz vseh glavnih treh centrov trojnega našega naroda.

— Proti komu je naperjena Orjuna. V beograjskem radikalnem »Balkanu« od 29. junija čitamo: »Danes je tudi že vsakemu slepcu jasno, da je vsa organizacija Orjune naperjena proti Srbom. Orjunaši hočejo degradirati pomen Srbov v naši kraljevini na pomen Dunjevev in Slovakov. Njihova »Jugoslavija« naj pogoltno Srbijo in vse Srbstvo.« — Klerikalni general dr. Korošec pa je izjavil istega dne, ko je mogel čitati citirane stavke v Balkanu, beograjskim novinarjem, da so organizacija Orjune »po svojem pravem cilju naperjene samo proti Slovincem in Hrvatom«. Komentar je nepotreben.

— Občinske volitve v Beogradu. Nove občinske volitve v Beogradu se bodo vršile v drugi polovici avgusta, ali boji se že začel in postaja vedno živahnejši. Dosedanja občinska uprava je bila koalicijska, večino so sestavljali radikalci in demokrati, ampak pri volitvah nastopila obe stranki ločeno. Mislili so, da bo nositelj demokratske liste g. B. Pavličić, sedanji podžupan, radikalne liste g. M. Marjanović, odvetnik, bivši županov namestnik, republikansko listo bo predstavljali inženjer g. Božić, socialistično pa dr. N. Košanin, univerzitetni profesor.

Po svežu

— Težke nesreče pri avtomobilski dirki. V Gradcu se je predvčerajšnjim vršila velika avtomobilski dirka, pri kateri sta se prigodili dve teži nesreči. Zagrebški tovarnar olnatih barv Emil Zankl je s svojim avtomobilom zadel v drevo. Tovarnar in njegov sofer sta bila nevarno poškodovana. Se težja nesreča se je pripetila graškemu inženjerju Knešhaureku in njegovji sopotki. Na nekem ovinku se je prevrnil njegov avtomobil. Inženjer je ostal na mestu mrtev; njegova sopotnica in sofer pa sta dobila težke notranje in zunanje poškodbe.

— Povratek šumenskih vjetnikov v Sofijo. V četrtek so se vrnili prvi izmed svoječasno s posebnim zakonom obsojenih bivših bolgarskih državnikov v Sofijo. Nova vlada jih je izpustila iz zaporov v Šumnu. Med njimi sta se nahajala bivša min. predsednika Al. Malinov in dr. St. Danev. Na kolodvoru jima je občinstvo prirejalo velike ovacije. Malinov se je zahvalil za ovacije z govorom, v katerem je dejal: Skrajni čas je, da pokažemo svetu, da si Bolgarija ni česar bolj ne želi nego miru, doma in na zunaj. Bolgarija mora storiti vse, da pomiri velesile in svoje sosedo, zlasti tudi Jugoslavijo.

— Mussolinijev argument za volilno reformo. Iz Rima poročajo: Fašistični list »Impero« objavlja poluslužbeno: Ako bi zbornica odklonila Mussolinijev predlog glede volilne reforme, so fašisti odločeni iti do skrajnosti. Njihova milica se bo utaborila v parlamentu. 200.000 mušk je že mobiliziranih.

— Nazadovanje angleške socijalistične stranke. Letno poročilo angleške delavske stranke izkazuje 3.310.000 gla-

nov nasproti 4.010.000 v preteklem letu. Izguba gre predvsem na rovaš komunistov, vendar pa je vodstvo stranke vnovič a priori odbilo od komunistov stavljen predlog za združitve obeh strank.

— Podvojenje angleškega zračnega brodograja. Londonski listi poročajo, da namerava angleška vlada svoje zračno brodograje se tekom letošnjega leta takoj pomnožiti, da bo doseglo dvojno sedanje stanje.

Katere pošilike smatra pošta za tiskovine

Na to vprašanje češče občinstvo, pa tudi banke, posojilnice, zavarovalnice itd. ne vedo odgovora, naslovnik je pa potem ogorčen, če prejme vsled te nevednosti poštno pošiliko, obremenjeno s portovnimi znamkami. Evo torej nekoliko polasnih glede tiskovin!

Za tiskovino smatra pošta po novem pravilniku na papir, bodisi mehke ali trde (lepenke) s tiskom, bakrorezom, lesorezom, litografijo, fotografijo itd. s kratka na mehaničen način napravljene odise ali razmnožke. — Tiskovine so torej, knjige, časopisi, muzikalije, posetnice, fotografije, albumi, načrti, slike, zemljevidi, oglasi, reliefi iz lepenke, potem tudi razmnožki z roko ali pisalnim strojem pisane kopije, če so ti razmnožki na pravilni z hektografijo, poligrafijo itd. če jih je po številu najmanj 20 enakih izvodov in če se jih preda na pošti v roke poštnemu uslužbencu; nadalje nakaznice, spremnice, čekovne položnice, dopisnice, če so naslovi ali sporočila na njih tiskani in ne pisani.

Pri tiskovinah je dovoljeno:

- 1.) Napisati na pošiliko tudi naslov odposiljatelja in datum prejema.
- 2.) Popraviti tiskovne napake, podčrtati ali prečrtati dele tiskanega besedila.
- 3.) Napisati na posetnice voščilo, sožalje, zahvalo itd. toda z največ 5 besedami.
- 4.) V cenikih, reklamnih oglaših, borznih naznanilih in naznanilih o trgovskih potovanjih spremeniti ali vpisati številke, oz. označiti ime potnika in čas njegovega prihoda.
- 5.) Na naročilnih listih za knjige vpisati ime knjige, muzikalije ali časopisa, toda naslov knjigarne na pošiliko mora biti vidno tiskan in ne pisan z roko.
- 6.) Na izkazilih iz časopisov napisati naslov, številko in datum in kraj izdaje časopisa.
- 7.) Podobe in zemljevide pobavati.
- 8.) Pri čekovnih položnicah napisati nad napisom »Položnica« eno črko in eno število z največ petimi števkami.

Za tiskovine pošta ne smatra:

- 1.) Odise in razmnožke, ki niso napravljene na papir.
- 2.) Razmnožke ki so napravljene s preiskom (z indigo papirjem) ali direktno s pisalnim strojem.
- 3.) Nakaznice, spremnice, ček. položnice, če so na njih naslovi z roko ali pisalnim strojem pisani in ne tiskani in pri ček. položnicah če je na njih napisano več kakor 1 črka ali 5 števk.
- 4.) Če so pošilike tako zaprte da ni mogoče vsebine pregledati.

Prosveča

Natečaj za 8 moških zborov. Savez Hrv. pjev. društva razpisuje za hrvatsko pevsko društvo »Zora« v Cikagu natečaj za 8 moških zborov. Nagrada za posamezni zbor znaša 5 tisoč kron. Izbrani bodo moški zbori brez sola a capella ali s spremetvom godal ali orkestra. Harmonizirane narodne pesmi se ne sprejmejo. Besedilo je slobodno. Natečaj se morejo udeležiti kompozitorji jugoslovenske narodnosti. Dela naj so pošljejo anonimno predsedniku Saveza hrv. pev. društev v Zagrebu, Josipu Vidaliću, Petrinjska ulica št. 50 v motom, ki naj je označen na zapečatenem omotu, v katerem naj bosta ime in naslov posiljatelja. Kompozicije ne smejo biti pisane z avtorjevo roko. Natečajna dela se morajo poslati najkasneje do dne 1. septembra ob 12. uri popoldne. Nagradeno kompozicije postanejo last »Zore« v Cikagu. Dela bo ocenil jury, obstoječ iz Nikole Fallerja, Oskarja Smodeka in Krste Odaka.

Sport

Ljubljanska Ilirija v Beogradu. Včeraj je igrala Ilirija, ki je dospevala predsmotnim v Beograd, z Jugoslavijo. Tekma je končala z rezultatom 5 : 3 za Beograščane. Dva gola sta bila zabita iz 11 metrov. Ilirija je bila v lepi formi, vendar pa ni mogla vzdržati močnih napadov Jugoslovijev. Sodnik ni bil korekten. — Hazena med obeh kluboma je končala 9 : 1 v korist Jugoslovijev. Danes igra Ilirija z BSK.

Desetletnica S. K. Slovan v Ljubljani. Kakor smo že poročali, slavi agilni ljubljanski klub Slovan danes desetletnico svojega obstoja. Ustanovljen je bil 1. 1913 in je danes poleg Ilirije in L. S. K. najstarejši klub v Ljubljani. Čas takrat, vsaj pri nas, sportu ni bil ugoden in Slovan je moral z Ilirijo vred orati trdo ledino. Žal pa je tudi njegovo delo popolnoma prekinila vojna in moglo se je nadaljevati še le po prevratu, ko pa je tudi trpel na splošni povojni reakciji. Preboj je krizo in danes se razvija zopet vztrajno in uspešno. V prvenstveni tabeli stoji na 2. mestu II. razreda, njegovo moštvo je dobro in disciplinirano in je izrazlo neodoljeno prvenstvo tekmo s

pravkom II. razreda Jadranom. Klub se nadeja, da dobi v kratkem tudi svoj lastni prostor, ki mu bo omogočil še lepši razvoj. Svojo desetletnico proslavi klub danes popoldne s tekmo z varaždinsko »Dravo« (ob 5. na igrišču Ilirije; predtekma Slovan rez. : Ilirija (jun.), zvečer pa v hotelu Tivoli s sportno veselicom. Mlademu klubu želimo kar najlepši razvoj.

Akademsko liahkoatletsko prvenstvo v Ljubljani. Tekme so se vršile na Vidov dan na igrišču Ilirije in sicer za prehodni pokal Sportne zveze. Ponavljale so bodo vsako leto, da se tako čim bolj različi med akademiki ta baš za nje najprikladnejša sportna panoga. Letošnja tekma je bila prva, zato je bila tudi udeležba še mala. Tekma se vrši v obliki petboja, ki obsega tek 200 m in 1500 m, skok v daljavo z zaletom, metanje kopja in diska. Tekmujejo fakultete kot take. Ker se je letos prijavila le tehniška fakulteta, je s tem eo ipso dobila v začasno posest častni pokal. Najboljši doseženi rezultati so: 200 m: L. Kandare 26,5, 1500 m: Umek 4:57,1, skok: Umek 4,91 m, disk: Oražem 27,68 in kopje: Kandare 29 m. Nadejamo se, da bo zanimanje za ta tekmovalja stalno naraščalo in da se bodo že prihodnje leto javile tudi druge fakultete.

Sokolsstvo

Novomeški Sokol v Karlovcu. Iz Karlovca poročajo: Na praznik Sv. Petra in Pavla se je tukaj ob udeležbi ogromnega števila meščanov in nad 1000 Sokolov vršil zlet novomeške sokolske župe. Tukajšnja lista »Narodni glas« in »Karlovac« sta izšla s pozdravnim članom Sokolstvu. Pred pričetkom vaj je govoril dr. Variola, na zletišču pa starosta dr. Vlašič. Hise prijateljev Sokolstva so bile okrašene z narodnimi zastavami. Meščanstvo je Sokole burno pozdravljalo. Zlet je imel velik narodni pomen.

Sokolsko društvo v Brežicah priredi svoje redno letno javno telovadbo dne 15. jul. na vrtu Narodnega doma s sodelovanjem železničarske godbe iz Zidanega mosta. Po telovadbi ljudska zabava.

Slavnostna otvoritev sokolskega doma v Borovnici se vrši 15. julija t. l. Vabimo vsa br. društva in prijatelje Sokola, da se te slavnostne otvoritve udeležijo v največjem številu. Zdravo!

Objave

— Politično in gospodarsko društvo za šentpeterski in kolodvorski okraj v Ljubljani priredi danes na senčnatem vrtu g. Mencingerja Sv. Petra cesta 48 »Šentpetersko žegnanje«. Na sporedu: godba, petje, šaljiva pošta, komični prizori ter ples. Največ smeha in zabave bosta nudila debeli ženin in debela nevesta, ki prvičkrat nastopita v Jugoslaviji. Za jed in dobro kapljico preskrbljeno, tudi naši pristni šentpeterski bobi ne bodo manjkali. Vstopnina za osebo 5 Din, nedorasi v spremstvu prosti. Ker je vsake mu zagotovilo, da se bo dobro zabaval do srca nasmejaj, upamo, da ne bo nobenega manjkalo. Danes vsi na šentpetersko žegnanje. Vhod Sv. Petra cesta in Komenskega ulica. — Odbor.

— Književna tombola Jugosl. Matice. Nadaljnje številke književne tombole so: 8 19 77 68 84 8 61 43 in 36. Med temi števkami se bodo gotovo nahajale že prve tombole. Pokrajinski odbor bo na prijeto čakal 7 dni, nakar se bo sekla zopet komisija za književno tombolo, ki bo izvršila poimenoško žrebanje, ako bo priglancev več kakor tombol. Tombole se bodo oddajale seveda v zaporedni vrsti. Kdor se do danes ni prejel dobika kvaterne ali šinkvina, pa je to prišlo, val naj še malo počaka, ker se vsi dobiki še niso razposlali. Ako pa tudi tekmo 7 dni dobika ne sprejme, ko pa to znak da je njegova karta pri ponovnem žrebanju izpadla. Imena vseh, ki so zadeli tombolo, objavimo v listih. Število tombol smo zvišali od 5 na 7.

— Proforsko društvo, sekcija Ljubljana, ima svoj letošnji rodni občinski zbor v ponedeljek dne 2. julija v Celju, kjer zboruje v risalniki dr. realne gimnazije. Začetek zborovanja ob pol 9. uri popoldne.

— Objava hišnim posestnikom Ljubljanskim! Davčna administracija v Ljubljani je predpisala hišno najmanjino za leto 1928/29 ter bodo dotični predpisi tamkaj na vpogled od 1. do 15. julija 1928. Ker pa finančna uprava še do danes ni zopet upejala za vsakega davkoplačevalca neobhodno potrebnih plačilnih nalogov, baje za to nima na razpolago potrebnega kredita. Je Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani dalo samo na svoje stroške napraviti izvlečke iz odmerne tabele za hišno najmanjino za vsakega posameznega ljubljanskega hišnega posestnika ter se bodo ti izvlečki kot nadomestilo za plačilne naloge oddali kaj hišnim posestnikom v društveni pisarni Dunajska cesta 17. I. nadst. proti povrnitvi nabavnih stroškov. Izvlečki bodo v vsakem pogledu popolnoma nadomeščali plačilne naloge in je na njih tudi nastojen za vsako četrtletje poseben prostor, kamor se bodo pri davčnem uradu zabeleževala posamezna vplačila. S tem bodo hišni posestniki zopet prišli do pregleda, koliko in za katere čas so plačali hišno najmanjino. Upamo, da bodo s to našo uvedbo zadovoljni hišni posestniki ter se brez izjeme, če so člani ali nečlani našega društva

zglasili v društveni pisarni med uradnimi urami od 9. do 12. 4. do 6. ure. Plačilni nalogi se dobe od 1. julija dalje, natančneje polasnili pa zaradi predsedniške odločbe šele od dne 6. julija naprej od 4. do 6. ure pop. — Odbor.

— Občni zbor »Narodne štaltnice v Gornji vasi pri Logatcu« se vrši danes ob pol 10. uri popoldne v društvenih prostorih. Dnevni red običajen. V slučaju nezadostnega števila članov se vrši občni zbor pol ure pozneje ne glede na število navzočih. Odbor vabi vse člane kakor tudi prijatelje društva, da se občnega zbora udeležijo v obilnem številu.

— Ciril-Metodov kres bo goral v sredo dne 4. julija na griču ob Dolenjski cesti nasproti Ciril-Metodove hile, na katere dvorišču bo potem zabavni večer z godbo, petjem in drugimi razvedritvami. Vabimo nanj vse prijatelje Ciril-Metodove, zlasti šentjakobsko-trnovske.

— Litijanci Danes popoldne ob petih na koncert »Zvona« v Sokolski dom. Vsem, ki ljubijo našo pesem je zagotovljen lep užitek. Vstopnice so na prodaj v litijski glavni trafiki in pol ure pred začetkom koncerta pri blagajni v Sokolskem domu. Sporedi koncerta in besede dila skladb se dobe raznotam.

— Abiturijenti leta 1898 L. drž. gimnazije A in B oddelka, praznujejo 26. letnico mature v torek dne 8. julija v Ljubljani.

— Sokol v Mostah priredi danes ob 16. uri vrtno veselico s plesom pri Kavčiču na Selu. Vred vestransko preskrbe se obeta dobra zabava; zato vabimo vse naklonjeno občinstvo k udeležbi. Zdravo!

— Savska divizijska muzika koncertira danes v nedeljo na vrtni veselici »Konzorcija za gradbo Narodnega doma v Hrastniku« na Savi (nasproti postaja je Hrastnik); nastopijo tudi pevski zbori iz Trbovelj, Zagorja in Hrastnika ter sokolski naraščaj in vojaštvo 35. pešpolka s telovadnimi točkami. Ostali spored (ples, vožnja po Savi, vrtiljak, karikat »Boha« itd.), bo nudil vsakomur obilo zabave. Po južni železnični polovici na vožnja. Prijatelji narodno-kulturnih društev — na svidenje!

— Dijaška kuhinja »Domovina« v Ljubljani je letošnje šolsko leto zaključila dne 27. junija. Požrtvovalne gospodare so posvečale našemu dijaštvu med letom največjo akcijo, so ga ob slovesu pogostile. Veče nas prijetna dolžnost, da se najskrenejše zahvalimo vsem nadzorovalnim gospod. osobito gospod. dr. Žerjavovi in dr. Knafličevi. Nadalje bode izrečena zahvala darovalcem cenjenim gospod. Baltičevi, Berčevici, Brezgarjevi, Fleretovi, Juvančičevi, Kochovi, Lampretovi, Mašeravi, Medevici, Pavčevci, Pavlinovi, Puovci, Rozmanovi, Suschnikovi, Trillerjevi, Vrančičevi in vsem, ki so nas podpirali, z željo in prošnjo, da bi ostali naklonjeni tudi v naprej dijaški kuhinji »Domovini«. — Odbor.

— Na vrtni veselici, ki jo priredi v nedeljo dne 1. julija sportni klub »Slovan« v Ljubljani v hotelu »Tivoli« v proslavo desetletnice svojega obstoja, bo poleg plesa in drugih vlezaninimih zabavnih točk na sporedu tudi šaljiva pošta, ribolov na suhem, komični muzej, lutke itd. Naj nihče ne zamudi lepe prilike, da se do solz nasmeje in rajsko zabava. Začetek veselice ob 16. uri. Vstopnina 6 Din.

— Plesni venček mariborskih abiturijentov. Danes v soboto ob 8. uri zvečer priredi abiturijenti mariborske gimnazije plesni venček v gornjih prostorih Narodnega doma. Kdor bi pomotoma ne dobil porabila, naj ga blagovolji dobiti v predprodaji vstopnice pri g. Zlati Bršnik. Vstop le proti vabilu. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Narodna štaltnica v Kranju praznuje 1. in 2. septembra 60. letnico svojega obstoja, ob kateri priliki se odkrije pesniku Simonu Jenku spominška plošča. Proslava se vrši ob vsakem vremenu v velikih novozgrajenih prostorih Narodnega doma. Vsa društva se še danes opozarjajo in vabijo na to prireditve.

— Razpisana zdravniška služba. Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje št. Vid nad Ljubljano. Interesenti se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«.

— Za Jugoslovensko Matico je daroval g. dr. Ivan Dimnik, Krško, iz neke kazenske poravnave 100 Din. Sodna izvedenca gg. Knez Ivan in Josip Bahovec, predsedniško pristojbino v znesku 100 Din. Iskrena hvala! Posnemaj!

— Razstavo ženskih ročnih del, risb in pisnih izdelkov priredi danes osnovna šola v Mostah pri Ljubljani. Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejmejo.

— Našla sem v Ljubljani denarnico z majhno vrsto denarja in s sokolsko izkaznico na ime Erna Korenini. Gospodinja naj se zglaši pri Anici Tarzesovi na Sv. Petra cesti 11. I. nadst.

— Ciganski orkester koncertira v nedeljo dne 1. julija v restavraciji »Bellevue«. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstop prost.

— Kino »Matica« v Ljubljani, priredi danes dne 1. julija veliko otvoritveno predstavo ob pol 11. uri popoldne in ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer (ne ob 8. pol 5., 6. in pol 8. uri kakor je na lepakih). Predvajalo se bo veliko filmsko remek-delo »Kraljičin ljubljene«. Drama v 7 dejanjih po glasovitem romanu Georga Hirschfelda »Drugo življenje«, v glavnih vlogah krasotica Marija Mindzenova.

— Uradnik: »Pismo je pretežko, prilipe se eno znamko.« Stranka: »No, potem bo še težje.« (Peckalo.)

Erich Kaiser-Titz, Alf Blüthner. Film se predvaja dve uri in ostane do srede na sporedu.

O šolski in javni morali

Pravijo, da so šole nekdanje bile stroge, strožje nego danes. Pa kljub temu kot dijak nikdar nisem slišal, da bi se starši bili pritožili zoper klasifikacijo ali da bi vlagali posebne prošnje za kakšno milostno izpito. Spominjam se, da so dijaki pripovedovali o možnosti nekake vzporedne ali primerjalne izpiti, ki bi se naj vršili, ako bi se kak dijak pritožil, da je bil krivično ocenjen. Dijak, ki se pritoži, bi bil vzporedno izprašan s drugim dijakom istega razreda, ki je dobil boljše oceno, da bi se tako spoznalo, ali je klasifikacija bila pravična. Toda vse to so bile bajke v vročih dijaških glavah. V resnici se za časa mojega dijaštva nikdar ni vršil tak izpit in ko sem kot profesor spoznal šolske predpise, sem videl, da takšnih izpitov ni. Profesor je gleda klasifikacije suveren in oceno se neizpremenljivo razen redkih izjemnih slučajev, ki spadajo pred sodnika ali psihiatra.

To velja tudi še dandanes. Vendar se zdi, da v občinstvu pojema zavest, da proti klasifikaciji ni priziva. Valed enakosti šolskih zakonov in predpisov v posameznih delih naše države pomeni tudi respekt pred zakoni. V bivši Avstriji je bil ponavljalni izpit dovoljen samo iz enega predmeta, v Srbiji pa iz dveh. Ko so pri nas ljudje to izvedeli, so posamezniki prosili za dovoljenje ponavljalnega izpita iz dveh predmetov. To se jim seveda ni moglo dovoliti, dokler je veljal stari predpis. Letos je srbski predpis razširjen na vse pokrajine in dovoljen je ponavljalni izpit iz dveh predmetov. In čudno! Nekdaj v Avstriji nikomur ni prišlo na misel, da bi prošil za ponavljalni izpit iz dveh predmetov. Sedaj pa, ko je dovoljen iz dveh, že vlagajo prošnje za ponavljalni izpit iz treh predmetov. In re samo to, da ljudje vlagajo takšne prošnje; šole oblaščajo takšne prošnje tudi sprejemajo in sili se celo, da profesorji in funkcionarji šolskih oblasti nasvetujejo takšne prošnje in priporočajo staršem, naj si polščejo kakšnega vplivnega posredovalca. Narodni poslanci in stremljenja za popularnostjo res podpirajo prošnje, ki zahtevajo nekaj protizakonitega.

To je žalosten znak: naše šole in javne morale. Grešijo v prvi vrsti starši, ki ne pošiljajo otrok v šolo zaradi učenja, ampak zaradi isprilčeval, ki naj dajo otrokom gotove pravice. Veliko vlogo pri tem igra sebičnost staršev, ki komaj čakajo, da bi se znebili skrbi za otroke. Zato skušajo na vse mogoče načine preprečiti ponavljanje razreda, ne da bi pomislili, da s tem otroku le škodujejo, ako ga nezrelega tiščijo naprej.

Tudi to se je že dogajalo, da so starši ke z navedbo nepravilnih podatkov ali z zamlanjanjem resničnih podatkov s posredovanjem poslancev dosegli protizakonito rešitev. Kaj je posledica? Tovarši prizadejih dijakov se zgrajajo nad tem, ker sami niso postali deležni iste protizakonite dobrote. Začne se govoriti o stari, pride se na sled nepravilnosti, protizakonita ugodna rešitev se prekliče, dovoljeni izpit se razveljavi in učenec je na slabšem, nego je bil prej.

Se večja je krivda tistih šolnikov, ki staršem svetujejo takšne prošnje. Vlak učitelj je v klasifikaciji neodvisen kakor sodnik v sodbi. S tem pa je vezana tudi velika odgovornost, katere se učitelj mora zavedati in katero mora nositi proti staršem, ne pa da jo naprti višji šolski oblasti. Šolnik mora poznati šolske zakone in predpise in mora staršem odsvetovati prošnje, ki se protivijo obstoječim predpisom. Ako bi ministrstvo uslikalo takšno prošnjo, kakšen vršič bi nastal v proforskih krogih, češ da se ruši njihova avtoriteta. Svoje avtoritete profesor najbolje varuje sam s tem, da se zaveda odgovornosti svoje klasifikacije, da s pravim taktom pomiri starše, ako je po svoji vesti učenec moral dati slab red, in končno da pokaže znanje predpisov, da staršem odsvetuje brezupne prošnje in jim prihrani nadaljnjo razburjenje.

Razmeroma najmanj se zamerim poslancom njihovo posredovanje. To je njihova dolžnost, da ščitijo državljane pred eventualnimi krivicami upravnih organov. Tudi se od poslancev ne more zahtevati, da pozna predpise vseh upravnih strokov, da bi mogel v vsakem slučaju presoditi, ali je ugodna rešitev mogoča ali ne. Če posreduje, je stori svojo dolžnost. Če se zadovolji z dobljenim pojasnilom neugodne rešitve, je prav. Ni pa prav, ako bi hotel svoj vpliv zlorabiti in izsiliti protizakonito rešitev. Narodna skupščina je reprezentant ljudske suverenosti. Ona izdaje zakone in nadzira državno upravo, da se vrši po obstoječih zakonih. Ako kateri zakon poslanec ni včer, mora ga skupščina izpremeniti. Ne sme pa minister izdajati rešitev proti obstoječim zakonom, niti ne sme poslanec zahtevati takšnih rešitev. Te meje morajo se zavedati poslanci, morajo pa se zavedati tudi stranke, ki se obračajo na poslance za posredovanje.

Fr. Valjda.

S pošte.

Uradnik: »Pismo je pretežko, prilipe se eno znamko.« Stranka: »No, potem bo še težje.« (Peckalo.)

Iz življenja in sveta

Tajna ognjenikov

Na sicilijanskem otoku je v zadnjih tednih čudežna gora Etna povzročila zopet strah in trepet bližnje in daljnje okolice. Iz žareče njene notranjosti je ob groznem bobnenju bruhala lava, nad njenim vrhom pa so se dvigali temnozeleni oblaki dima. Mogočni toki lave so ogrozili in deloma tudi uničili cvetoče naselbine, delo in trud mnogih let.

Ponavljali so se zopet prizori iz davnih dni, ko je ognjenik Etna, pokrita z večnim snegom, po krajšem ali daljšem obdobju vzbujala med prebivalstvom strah in obup. Zgodovina je zabeležila doslej že nad sto takih izbruhov. Sosednji ognjenik na otoku Stromboli je v aktivnosti že od Homerjevih časov. Večji izbruhovi se ponavljajo od časa do časa.

O vzrokih tega revolucionarnega naravnega pojava so mnenja različna. Vsekakor je pojav v zvezi z gibanjem v notranjosti zemlje, ki dviga na površje takozvano magmo, žarečetečko vsebino naše zemlje. Magma se nahaja v globlini, ki onemogoča vsako neposredno opazovanje. Ta, s plini prepojena kremenčasta raztopina se strjuje, ako se zniža temperatura in se pretvarja v geološko obliko. Pravi pas magme, jedro zemlje, se nahaja v trdnem plašču, debelim 30 do 40 kilometrov. Največja globlina, oziroma izkopina v zemlji, ki se je doslej doslej, pa znaša nekaj nad dva kilometra. Temperature v pasu magme se cenijo na 5000 stopinj Celzija, od nekaterih raziskovalcev pa še mnogo višje.

Maso magme, ki jo vulkanski izbruh mečejo na površino zemlje, imenujemo lavo. Kakor je pač obročje gore bolj ali manj strmo, teče lava v hitrih, tanjših tokih, ali pa počasi v širokih poljih. V bližini žrela ognjenika Etna se premika lava po 4 do 7 kilometrov v eni uri. V večji oddaljenosti hitrost nagloma poma, dokler se lava naposled ne ustavi, ohladi in strdi. Pri eksplozijah, ki vodijo do vulkanskega izbruha, se trgajo tudi rahle snovi, ki letijo iz žrela deloma v trdem ali mehkelem stanju, deloma pa vsled ohlajenja v zraku dobivajo trdno obliko. So to cele klade granita in sijenita, mase lave v obliki bombe, iz magme izločeni kristali, pa tudi tvarina, obstoječa iz peska in pepela. Te rahle snovi so glavni del tvarine vulkanskih erupcij. Iz klasičnih opisov katastrofe, ki je leta 79 pred Kristovim rojstvom zadela mesti Pompeji in Herculanium vsled izbruha Vezuva, je znano, da je baš posipanje s takimi rahlimi snovmi bilo najbolj pogubno za prebivalce. Te snovi so jih ubile, zmečkale ali zadušile.

Take popelnate snovi vulkanskih izbruhov leta vsled svoje neznatne težine visoko v zrak in veter jih raznaša tudi v oddaljene kraje. Te snovi oznanjajo katastrofo v oddaljenih krajih, ki niso v nikakoli zvezi z naravnim pojavom. Tako je veter raznašal pepel iz Vezuva celo tja na Sicilijo in tudi preko Jadrana do Kotora. Pepel vulkanskih izbruhov na Islan diti je bil zanešen od vetra tja do Stockholma, na daljavo 1900 kilometrov. Pri izbruhu ognjenika Krakatau so vzhodni vetrovi višjih atmosfer zanesli pepel v daljavo 2500 km, najdnebniji deli pepela pa so v velikih višavah napravili pot okoli sveta.

Predhodniki vulkanskih izbruhov so prav pogosto, skoraj se sme reči navadno, zelo gotova znamenja, ki so izkušeni ljudem že napoved predstoječega dogodka. Obenem s tresenjem zemlje se pojavlja vodno bobnenje in grmenje, ki pomenja težko obremenjenje živcev ogroženega prebivalstva.

Zanimivi so tudi vulkanski izbruh, ki se vrše pod morjem. Magma lažje pre-

dere tanjša in slabejša mesta zemeljske skorje, ki so v zvezi z morjem, kakor ona na kopni celini. Večina podinorskih vulkanskih izbruhov se seveda niti ne opazi. Silno valovanje morja, eksplozije plinov, ki mečejo visoko v zrak vodo in rahle snovi so istotako znamenja vulkanskih izbruhov kakor delstvo, da nastajajo in izginjajo otoki.

Včasih nam tudi izguba v morje položena kablja oznanja silen dogodek, ki se je odigral v morski globlini.

Mussolini in Marinetti

V zadnji številki ultrafašistične revije „Impero“ je znameniti mojster italijanskih futuristov, Marinetti, naslovil na Mussolinija javno pismo, v katerem ga na svoj način bodri, naj ne okleva več s proklamiranjem italijanske Imperije, ki stvarno že itak postoji. „Da, da, Impero Italico“, pravi Marinetti, obstoji, ker naša vitka elegantna Italija ima pravico vladanja nad svetom. Oživitvenje te pravice mora biti objavljen samozavešni in sile, mladeniško iznenadenje in raztvojen umotvor. Stara veličina Italije bo padla v ozadje pred bleščočim sijajem moči. Ideja „Impera“ izvira iz naše krvi, iz naših futurističnih misli, ki samo zmagujejo, prenavljajo in so neizbrpne. Mi nasprotniki plašljivega proti umetniškega in protikulturnega monarhizma, ki spada v preteklost, nasprotniki pacifizma, humanitarne in mehkužne republike, pripravljamo imperij genija, umetnosti, sile, nenačnosti, lepote duha, elegancije barv in sile domišljije. Naš imperij mora biti proti-socialističen, protiklerikalni, odvrči mora tradicijo in biti oborožen s svobodo in absolutnim patriotizmom. Patriotizem s pravico kritike, kontrole in opozicije se mora najodločneje zabraniti. Imperiju mora vladati pest najboljega Italijana. Mož vladati brez parlamenta in se opirati samo na tehnični svet mladosti.

Marinetti končno slavi vojno kot najboljšo in edino higijeno sveta, ki se je osmrnil v lenobi. Svojo poslanico končuje s himno na vslerazljajočo silo, ki mora biti dinamični center Imperije. V tej himni citamo med drugim: „Ko enkrat zabuč herojski veter, se vržemo v napad s spremstvom divje polifonije, oglušnega gospodarskega poloma in vse prevpijajoče burle...“ Marinetti si mora pač biti gotov dobrih italijanskih usod, da se ne boji, da bi oglušela v tem faničnem potresu.

× Dva 15letna morilca oproščena. V Genui sta živel 15letni Karasi in gospodilna Castaldi že del časa — na koruzi. Zavezje sta našla pri stari gospe, ki jima je bila pokroviteljica ter skrbela za nju kot za lastne otroke. Njima pa to ni bilo dosti, ona sta se hotela polastiti še dragocenosti, ki jih je imela stara. Zato sta se zedinila na peklenški narč, da starko vkljub njima izkazanemu dobrotam ubijeta ter se nato polastita njenega denarja, dragocenosti itd. kar je imela v hiši. Neke noči sta navajala na svojo spečo dobrotito ter jo ubila. Razprava o tem umoru se je vršila pred par dnevi pred sodnijo v Genui. Sodna dvorana prenapolnjena s seveda pretežno žensko publiko, je z nestrpnostjo pričakovala vstop mladih zločincev. Senzacija je bila res velika, še večja ko so sodniki oba morilca oprostil. Ko je namreč prvi obtoženelec Karasi vstopil v kratkih blačkah v sodno dvorano, koj za njim pa njegova ljubica Castaldi s malim detetom v naročju, ki ga je povila v preiskovalnem zaporu, sta oba napravila toliko otroški vtis na sodnike, da so jih se živo pospešuje enakost in bratstvo.

Prijatelj Tomo v Crni gori

O strankah tam in pri nas, o ovčih volni in o umetnikih in kako nehalni smo Slovenci.

Prijatelj Tomo je doma s Krasa in je vreden kamenja. Toliko in tako razkošnega kamenja, je dejal, pa še ni videl, kolikor ga rodi zemlja od Lovčena do Cetinja. Proti kamenju teh tal da je Kras pravcati pragozd.

Dejal je, ako bi imelo kamenje ono vrednost, katere nima, tukaj bi bila zakladnica vesoljnega sveta. In da bo stvar smotrne gospodarske politike, da se v ta cilj usmeri.

Do tega cilja pa da je še daleč, je dejal, in je do tedaj tudi med Lovčnem in Cetinjem rodovitna zemlja v višjih časih nego kamen. Komur je sreča mila, da ima v ograjenem zavetju kos njivice ni treba, da je njivice več, nego za dobro ped — tega že štejejo za veleposestnika, ima virilen glas, ne vem, kje, in razno pravice, ne ve, kake.

Razlagal nam je, da bi rad vedel, od česa ljudje živijo na tem kamenju.

On dni da so bili sicer naskokiti avto, ki vozi pošto in potnike iz Kotora v Cetinje in od tod drugi dan naprej v Podgorico, v avtu je bil tudi neki kapetan, ta je pucal tja, oni so pucali nazaj, en potnik je bil ustreljen, vsi pa oplenjeni. Plenjo pa kako temeljito in oplenijo človeka do kože in kadar je človek brez obleke, tedaj je kapetan toliko kakor rediv in pop toliko kakor mežnar, s čimur

kot popolnoma nedolžno oprostil vse krivde ter jima dovolil, da takoj svobodno odideta — ter se naselita v hiši svoje umorne dobrotice. Ko je bila predčana razsoda, je publika z urne-beznil smehom in ploskanjem dala duška svoji zadovoljnosti nad modrostjo sodnikov.

× Strah pred rumeno raso. Ze pred vojno smo čitali, kako narašča rumena rasa in kako se je boje zlasti v Severni Ameriki ter z različnimi merami skušajo preprečiti njeno invazijo ter gospodarsko penetracijo na ameriški kontinent. Japonci, ki so jih šteli v letu 1876 samo 33 milijonov, so se do leta 1920. pomnožili na 56 milijonov. Zaradi nara-

ščanja njihovega števila se ljudske množice izseljujejo pred vsem na azijski kontinent in na druge otoke, v Koreji jih je 150.000, v Sahalinu 73.000 in v Formozu 210.000. Prof. Maurice Claudel razpravlja v „Revue économique internationale“ nevarnost, ki preti od rumene rase. Zakaj strašno je število ljudi, ki nosijo rumeno kožo: 400 milijonov Kitajcev, 56 milijonov Japoncev, 47 milijonov Malajcev, 18 milijonov Indokitajcev, 9 milijonov Stamezov, 315 milijonov Hindov, skupaj: 845.000.000! Kako naj 105 milijonov Amerikancev in 45 milijonov Angležev prepreči invazijo teh množic, če bi hotele preko Tihega oceana na zapadno obalo Amerike?

Gospodarstvo

Pridobitvenim krogom

Hitro se bliža III. ljubljanski vzorčni veliki sejem, na katerem naj zlasti slovenska industrija, obrt in trgovina sopet pokažejo delo enega truda polnega in izredno težkega leta. Večina naših pridobitvenih krogov sicer pojmuje pomen ljubljanskih velikih sejnov kot najizdatnejšega sredstva za prooviti in razvoj našega gospodarstva. Vendar se še dobijo umahljivo, ki čakajo s prijavami do zadnjega trenutka, ko je največkrat že zaradi pomanjkanja razstavnega prostora prekasno.

Ljubljanski veliki sejm se dvignil Ljubljano do slovesa velesejmskega mesta in s požrtvovalno propagando s strani velesejmskega urada se je posredilo, da danes tudi v inozemstvu dobro poznajo Ljubljano. Uspeh prvih dveh prireditelj Ljubljanskega velikega sejma je, da so izdelki slovenske industrije in obrti že dobro znani in upoštevani v južnih krajih naše države. Naša industrija, obrt in trgovina so na sejmšišču sklenile in v očale še marsikatero trajno trgovinske zveze.

Dolžnost vsakega industrijalca, obrtnika in veletrgovca je, da se udeleži velikega sejma, ker samo z združenimi moči mi se morejo naše največje narodnogospodarske manifestacije kar najsilnejše prirediti. V tem pogledu si vzemimo za vzgled naše brate Čehi. Posebno letos je to želeli, ker vlada za naš sejem izredno zanimanje s strani kupcev iz vseh krajev. Pripravljeni smo, da se bodo letos dosegli lepi kupčijski uspehi, ki bodo zopet malo oživili našo trgovino, nahajajočo se še vedno v sagnaciji.

Da se olajša delo velesejmskemu uradu se prosijo oni, ki nameravajo razstaviti, da nemudoma dopolnijo prijavitelje, da se bo moglo potem pravočasno prirediti s razdeljevanjem prostora. Zadevne informacije daje velesejmski urad.

TEDENSKI PREGLED ZAGREBSKE BORZE.

Ker je prošli teden borza poslovala samo tri dni, se položaj na elektnem tržišču ni mnogo spremenil. Od bančnih papirjev je čvrsta Hipotekarna. Nadalje se drži tečaj Zagrebačke banke, o kateri govorimo, da se bo na zahtevo njene dunajske zveze uvedla na dunajski borzi. Nekaj večje je bilo zanimanje tudi za Banko i Stediono za Primorje radi povišanja glavnice. Kredita je čvrsta pri 120. Poljedelska je prilično nazadovala. Eskompt na je v glavnem odvisna od dunajskega tečaja. Tam notira 125.000 K, dočim je v Zagrebu nekaj slabša. Praštediona je nespremenjena, dočim je za Etno malo zanimanja.

Od Industrijskih papirjev se zelo mnogo išče Sečerana, katere tečaj je dosegel 1840. Outmann je nespremenjeno čvrst; notira 700 — 720. Povpraševanje je tudi po Trboveljski, a ni blaga. Posebno čvrst je „Isis“. Jadranski hotel je oslab-

ljen. Pri lesnih papirjih vlada nespremenjeno zanimanje za Eksploatacijo. Našička industrija drva je nazadovala po burni hausse prejšnjega tedna na 130 — 135. Slavonija notira konstantno 205 — 210. Za Zagorsko šumsko industrijo in Berger vlada istotako zanimanje, a nakupi se vrše večinoma v prometu izven borze.

NARODNA BANKA SHS.

Stanje 22. junija 1933.

Aktiva (v milijonih dinarjev, v oklepajih razlike napram 15. juniju): kovinska podloga 356.0 (+ 4.6), posojila 1417.2 (— 11.4), račun za odkup kronskih novčanic 1238.2, račun začasne razmene 298.0, državni dolg 2955.3, vrednost državnih domen 2138.3, saldo raznih računov 276.4 (+ 26.4). Skupno 8679.8.

Passiva: vplačani deli glavnice 21.4, rezervni fond 5.1, bankovci v obtoku 5473.7 (— 37.0), državni račun začasne razmene 298.0, državne terjatve po raznih računih 108.5 (+ 8.6), razne obveznosti 588.5 (— 48.0), terjatve države za založene domene 2138.3, nadavek za nakup zlata za glavnico in fonde 45.9. Skupno 8679.8.

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (30. junija). Pšenica: baška, 78 kg, ladja kanal, 22 vagonov 440; baška, 74 — 75 kg, 2 — 3 odst., 2 vagona 430; baška, 76 — 77 kg, 13.5 vagona 427.5 — 437.5; baška, 77 — 78, 2 — 3 odst., 10 vagonov 435. Ječmen: baški, 64 — 65 kg, 1 vagon 300. Oves: baški, povpraševanje 310. Turščica: baška, promptna, 20 vagonov 267 — 280; baška okrogla, 6 vagonov 280 — 325; bela, 1 vagon 315; ladja kanal, 18 vagonov 272.5; 40 — 50 odst. defektna, 2 vagona 168.75; baška, julij, ponudba 280. Fižol: baški beli, povpraševanje 700. Moka: baška „0“, 1 vagon 670; „2“, ponudba 635; „5“, 1 vagon 575; „6“, 1 vagon 500; banatska „5“, postavno Beograd, 2 vagona 562.5; „7.5“, 1 vagon 390. Tendence čvrsta.

— Ljubljanski veliki sejm. Dotične tvrdke, ki so se prijavile, da zgrade na sejmšišču ljubljanskega velikega sejma lastne paviljone, opozarjamo, naj s to zadnevni delom čimprej začno in ne čakajo na zadnje tedne pred otvoritvijo. Takrat bodo razne stavbene in druge tvrdke tako zaposlene, da pravočasna izgotovitev ne bo mogoča drugače kakor s pomočjo nadurnega dela, kar bo vse podražilo.

— Vinska razstava na industrijsko-obrtno vzorčni izložbi v Mariboru. Tudi na letošnji Industrijsko-obrtno vzorčni izložbi (od 15. do 26. avgusta) se vrši razstava naših vin. Lanska udeležba na razstavi je bila v čast našim vinogradnikom. Saj so pokazali, kako dobro kapljice rože naše svetovnoznane gorice. Vinski trg je skrajno slab. Zato ga moramo skušati z vsemi sredstvi zopet

dvigniti. Kot najuspešnejše sredstvo so se doslej v vseh takih slučajih izkazali veliki sejmi in razstave. Le tu je mogoče pokazati pridelek našemu krogu interesentov. Letos se nam obeta zopet bogat pridelek. Če se vinski trg do nove trgate ne bo odprl, bodo cene vinu še naprej padale. Nujno je potrebno, da skusamo to, kar bi pomenilo za nas naravnost katastrofo, preprečiti. Najugodnejša prilika za to se nam nudi na razstavi, ki je zvešana z razmeroma malimi stroški. Zato pozivljamo vse vinogradnike, da se udeležijo letošnje razstave. Vse pojasnila daje vinski oddelek kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru. Ker prijavni rok v kratkem poteče, naj se prijave čim prej dopošljejo. Razstavi odbor si bo prizadeval, da privabi čim več kupcev. Najavljeno je že obisk iz Češke in Poljske ter zlasti tudi iz južnih delov naše države. Ker je pogodba glede izvoza naših vin v Češko-slovaško razveljavljena, je nujno pripravljeno, da na razstavi pokažemo, kaj pridelamo in tako neposredno vplivamo na merodajne činitele, da nas pri sklepanju trgovinskih pogodb upoštevajo.

— Občni zbor Kranjske hranilnice se je vršil včeraj popoldne pod vodstvom predsednika Dragotina Hribarja. Iz predloženega poročila ravnateljstva posnemamo, da so znašale hranilne vloge koncem leta 1922 113.068.305.40 kron. Povprečna vrednost ene hranilne knjižice je znašala 5786.50 kron. Stanje hipoteknih posojil 31. dec. 1922 je bilo 18.196.985 kron. Stanje posojil občinam in korporacijam pa 25.586.901 K. Vrednostnih papirjev je imela hranilnica za vsoto 48.800.479.48 K. Kreditno društvo Kranjske hranilnice je štelo 145 udeležencev s kreditom 12.159.500 K, imovine v tekočem računu pri bankah so znašale 28.265.760.56 K, skupno upravno imetje pa 70.701.878.32 K.

Čisti dobiček za leto 1922 znaša vsoto 469.689.44 K, ki se je porabil večinoma za odpise. Občni zbor je poročilo ravnateljstva soglasno odobril ter imo sklenil nova pravila in opravilni red, ki so prilagojeni današnjim razmeram.

— Občni zbor Jadranske banke v Trstu. Včeraj smo poročali, da se morejo deponirati delnice za občni zbor Jadranske banke v Trstu, ki se vrši dne 14. julija 1923 pri vseh podružnicah Jadranske banke v Beogradu. Današnja „Edinost“ pa prinaša oficijelno obvestilo, da se smejo delnice deponirati samo pri tem zavodu v Trstu in pri njegovih podružnicah v Opatiji, v Zadru in na Dunaju ali pri Jadranski banki v Beogradu. Torej ne pri njenih podružnicah. Nadalje poroča „Edinost“, da se bo na tem običnem zboru sklepalo tudi o odpisu delniške glavnice, naker se bodo izdale nove delnice — do iznosa 15 milijonov lit. Iz službenega razpisa upravnega sveta pa ni razvidno, za koliko se bodo stare delnice, ki so po večini v rokah Jugoslovancev, odpisale. Po privatnih vesteh se namerava odpisati delniška glavnica za polovico.

— Francozi proti uvozu tujih vin. Naše ministrstvo trgovine in industrije je dobilo poročilo od generalnega konzulata v Parizu, da so francoski vinogradniki započeli živahno akcijo proti uvozu tujih vin. Ako jim akcija uspe, bo naše vinogradništvo utrpelo precejšnjo škodo, ker se je v Francijo uvažal dober del naših vin.

— Nove veterinarske postaje so se osnovali v Virovitici, Čakovcu in Brezdanu.

— Akcija za otvoritev žitne borze v Osijeku. Iz Zagreba poročajo, da je vlada pripravljena dovoliti osnovevanje žitne borze v Osijeku, za katero se zavzema že tri leta osiješki interesenti.

— V trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: Internacionalna kopalnica in hotelska d. d. v kraljevini SHS na Bledu; „Pokluka“, lesno-eksportna d. z o. z.; Frano Cerar, d. z o. z., izdelovanje klobukov iz slame in klobučevine v Celju; „Fenix“, d. z o. z. v Celju (nakupuje in prodaja usnje, šiviljarske potrebšline, tvorniško izdeluje zgornje dele za čevlje, istotako sandale in čevlje itd.); „Etna“, tovarna gorčice, d. z o. z. v Kamniku; Dobrovoljačka banka, d. d. v Zagrebu, podružnica Ljubljana; Jugoslovanske tekstilne tvornice Mautner, d. d. v Ljubljani; Kojančič & drug, izdelovanje vate in vojakovskih obvez, d. z o. z. v Ljubljani; „Kuvertas“, konfekcijska tvornica, d. z o. z. v Ljubljani; Hieng & Rus, nakupovanje, proizvajanje in prodajanje lesa in lesnih izdelkov na Rakeku; „Sčit“, tovarna za impregniranje papirja, d. z o. z. na Vihu pri Ljubljani; Izbrisala so je „Croatia“, gozdna industrija d. d. v Ljubljani.

— Priprave za izvoz žita iz Rusije. Iz Moskve poročajo: Spržo predstoječega izvoza žita so oblasti dale v popravilo 40.000 vagonov. V celem bo samo za žitne transporte na razpolago najmanj 130.000 vagonov.

— Obtok bankovcev v Angliji se je zmanjšal po izkazu 21. junija za 350.000 na 123.741.000 funtov šterlingov.

— Zlati carinski nadavek v Nemčiji znaša od 4. do vključno 10. julija vsoto 2.588.900 odst.

— Mednarodni lesnoindustrijski kongres v Bratislavi. Ravnateljstvo velikega sejma v Bratislavi je sklenilo tekom jesenskega sejma prirediti mednarodni lesnoindustrijski kongres. V okviru ljubljanskega sejma se bo vršila tudi lesna razstava.

sem rekel, da košato lasovje ni posledek hrane nego je plod ženjalnosti; in sem rekel, da me spravlja ta pojav na misel, kako bi se dalo plešam priti v okom s cepljenjem ženjalnosti.

To pot sem ga ujezil, ker sem mu umaknil svojo steklenico, in bi se bil prijatelj Tomo v svoji razburjenosti skoro lotil litra z vodo, toda se je še pravi čas zavedel svojega dostojanstva in si je naročil še dva decil in zraven majhen obrok sira, toda mora biti velik, je dejal.

Položaj je bil resen, jaz ne ljubim katastrof, pa sem ga prosil zamere, ako sem mu razljal črnogorske ovce.

Molčal je in jedel. Potem mi je pormil krožnik s skorjicami, zamahnil je z roko po zraku in dejal, da je v Crni gori strahovita revščina.

Svoj čas da je prebivalcem lep kos kruha nudilo tihotapstvo. Ta zaslužek jim je ukinjen. Država je razumela položaj in jim je dala za nadomestek nič manj nego deset gimnazij, med njimi eno žensko. Toda glej čudo, gimnazije niso prinesle pričakovane blagostanje! In si prebivalstvo želi, da se mu zopet vrne tihotapstvo; ako pa to ne bi šlo, naj se mu da vsaj Skader!

Poslušal smo, spogledali smo se in vse nas je hkratu prešinila misel: O mi grdi nehalnežniki! Ontm so ga vzeli, nam so dali tihotapstvo. In nam ne le zato niso vzeli gimnazij, še vsenčilščice smo dobili povrh in so nekateri profesorji celo plačani za svoje delo. Pa smo vendar mi tisti, ki zabavljamo in kričimo in ne bedna Črna gora.

DARUJE ZA CIRIL-METODOVO DRUŽBO.

— To je res! smo mu pritrdili, kajti beremo „Službene Novine“ in ga dotedaj nismo bili ugledali tiskanega med ministri.

Pa vendar je čelaj, da ne pleni pošt in državnih kurirjev.

Na to smo rekli, da ima človek eno samo dušo. Ali pleni on, prijatelj Tomo, pošte in kurirje ali ne, ne vemo in ne bi mogli določeno izjaviti pod prisego, ker mu ne zasledujemo slehernega koraka, prisega pa je le prisega.

To smo rekli, da bi ga ujezili, ker ga imamo radi.

On pa se ni ujezil, le šeme nas je nazval in si je natočil iz moje steklenice. Toda sem to opazil, ko je bilo že prepozno in je bil že izpil.

Okrepčan je nadaljeval, da mu ni le nganka narod, ob čem da živi na kršnih onih tleh, nego da enako ugiba in ne more uganiti, kaj služi v hrano ogromnim čredam ovac, ki tvorijo pretežno večino odnatega bolj redko zaselenega prebivalstva. In še kako so te ovce! Na vsaki strani života jim bobnotno rase volna; dolga, da se jim dotika tal, take so ovce, kakor bi imela vsaka preko hrbta navezano polno pernico.

Prekinil sem prijatelja Tomo in sem rekel, da me ta pojav jako zanima. Stike da imam s kulturnimi krogi in sem opazoval in me silijo ta opazovanja k zaključku, da na rast volne hrana nima vpliva. Rekel sem, naj se izvoli spomniti slavno omizje umetnikov od katerekoli stroke. Umetnikom ni potreseno z rožicami vsakdanji kruh, nego jim je usojeno živeti na nehalnežnih pustih tleh kakor ovcam pod Lovčnom. Pa jim vendarle košato rase lasovje. Jaz mislim,

Toda je dejal Tomo, da to in tako hajdukovanje nima zveze s krševito površino tamkajšnje zemlje, nego je zgolj izraz političnega udejstvovanja. Ti hajduki, da so pristaši Piamenčeve partije. S hajdukovanjem dokazujejo širnemu svetu, da ni reda in varnosti v zemlji pod sedanjim režimom. Delajo nered in tožijo zaradi nereda. Taki so kakor so tudi pri nas nekatere stranke in sploh razodevajo stranke tukaj in tam obilno politične zrelosti. Le da pri nas stranke baš ne kradejo še denarja in obleke, nego samo čas in da ne ubijajo same, nego nosijo svoje klevete ljubemu Bogu na uho in ga ščuvajo naj pogubi človeka od nasprotne stranke, kakor da bi bil ljubi Bog benečanski bravo. In bi se bila zgodila že mnoga krivica in nesreča, da ni ljubi Bog nad vse moder in ne posluša čenč. In če se naši ne ubijajo lastnoročno, klofotajo se pa že in si pljujejo v lice tudi in je upati, da se polagoma skoro izenačimo s črnogorskim brati od imenovane partije in samo zaradi te točke nam ne bo treba avtonomije.

Narod v Crni gori, je dejal prijatelj Tomo, da imenuje to partijo Radličevce in jih nič kaj ne čista, dasi so bili obzirno par tednov pred volitvami opustili sleherni drugo hajdukovanje in se posvetili zgolj volilni agitaciji. Pričeli so zopet z napadi na pošto in kurirje šele po volitvah, ker niso povoljno uspele zanje. Zagovarjajo se: Če bi sedeli v vladi, ne bi nam bilo treba pleniti pošt in kurirjev!

Toda je ta njih zagovor puhel in piškav, je dejal prijatelj Tomo in nam povedal zgled. On n. pr., prijatelj Tomo, da ni v vladi...

Gospodinja

Starka je že tukaj in s kuhinjskimi rokami se oklene svojega mladega in orjaškega moža prav na pragu ute.

— No, se oglasi spet konjederka, tu jo imate. Pozdravila sem vam jo in dobra je spet vsaj za deset let.

Starka tišči svoje vilo, zgrbljeno lice k moževim prsim, njeni lasje, zvezani zadaj v neznačno kroglico, so kakor star in redek predv, a tlinik je kakor črn žleb, ki vodi nekam v temo pod črno jopo.

Krčmar plača, kar je dolžan, posadi čeno na voz, skoči nanj še sam in po-žene.

Še vedno piha veter, skoro močnejši je kakor prej, in zato ni mogoče razumeti vsega, kar gostoli starka, ki se tišči moža in pogleduje v njegov edravi in rjavoredeči obraz. Ščebet o zdravljenju, mokrih rjuhah, črni vroči vodi, ki jo je pila, potem o srečni mi-šli, da jo je peljal gospodar h konje-derki, in o tem, da ni črhnila o zakons-kih zadevah nikomur niti besedice.

Krčmar ne reče na vse to nič. Dasi ni potrebno, požene vseeno večkrat konja in ga celo ošvrkne s bičem, da poskoči in potegne sunkoma za seboj koleselj.

Zdaj povzdiguje starka moževe čed-nosti možu samemu v brk. Pravi, da je bil prav božji duh v starem Kolovrat-jarju, ki ga je prišel k njej ženit. Ne želi si drugega, kakor zdravlja njemu in sebi. Bog daj, devica Marija in sve-ta Barbara, da bi poživala srečna in zadovoljna še nekaj let.

Gospodar še ni opazil vetra, toda ravno ta hip ga zazna, seže jezen po klobuku in se takoj razkači.

— Prokleti piš, pravi. Ves april je pihalo, kakor bi se vsako noč kak ma-lopridnež obesil, zdaj smo sredi maja, pa še vedno ni konca. Piha in piha, kakor bi vsem peklenjskim mehovem sapa ušla! In konj tudi teče, kakor bi mrl. Hi-jo!

Brhki konjček iskro poskoči pod bi-

čem, a koleselj suno naprej in se glo-boko in naglo zaguga.

— Vidiš, vzklikne krčmar. Kaj se tako udá dobra vzmet? Naš kolar je goljuf, nič drugega.

Cesta beži pod vozom nazaj kakor začarana, a holmi in ravnice se od obeh strani odmikajo. Ko pridrve tako do tam, kjer se cepi cesta, ga prime starka za roko in hoče obrniti konja.

— Zaviva malo, da izpiješ pri Trdo-repnikovi polji vina. Gotovo si ga po-treben.

— E, kaj, se obregne gospodar. Do-ma je vsega dovolj, pa boš drugod ku-povala!

Drvi jo naprej in se naenkrat doma. Malo je prišlo deževati in pred hišo ni nikogar. Ko leze starka že preko praga, priteče iz kuhinje Matohovka, kima s glavo in hiti s pojočim gla-som:

— Tako je prav, no, hvala Bogu, no, tako je prav, no, hvala Bogu.

Tudi Marko in Martin prideta iz hleva.

Večer je deževen in gostje se kmalu razidejo. Polona pomije stekle-nice in kozarce, želi gospodinji lahko noč in se napoti v svojo čumnato. Po stopnicah dviga počasi in težavno noge, težko in težko se pomika kvišku, ker je z njo neko breme, ki ji na-polnjuje prsi in glavo in ves život.

Okorno se privleče do vrat, jih odpre in zapre, sede naravnost na posteljo in gleda proti oknu, koder sill v izbo nekaj goste, umazano sive svetlobe. V glavo se ji ne prikrade nikakšna mi-sel, na možganih leži isto turobno, pu-sto, prazno, toda težko občutje, ki se razpreda po praih in po vseh delih nje-nega života.

Spodaj še hodijo sem in tja, gospo-dar kriči, kje je njegova pipa in tisti škornji, ki jih ima za delavnik, v hle-vu mika krava, ki so ji vzeli teleta, po strehi in po drevju škrahlja mirni in tihočni majniški dež. Vreme se je popolnoma umirilo. Veter je utihnil, nebo se je zavilo v črnilo, vsa priroda tiho ždi pod temno noč in pije dež, ki se siplje v gostih in lahkih kapljicah po njenih blikan in vesan in gru-dah in kamenih.

Polona leno vatane in prižge svečo. Prične se slačiti. Odpne zadaj beli in prostrani predpasnik, zloži ga na po-stelji in položi na dno omara. Nato spusti na tla temnorodeče krilo, ga pre-stopi, dvigne in poravnava ter obesi v omaro. Ko odloži bluzo, razpusti lase, ki se ji obesijo po vratu in hrbtu v dveh debelih, svetlih in rahlih kitah. Potem sede in se sezuje.

Na mizi gori sveča s tankim in ne-mirnim plamenom. Njena svetloba je zdaj močnejša, zdaj slabotnejša. Pre-metuje se po tleh, po stenah, po oma-ri, po beli postelji in po tisti edini sil-ki, ki visi rdeča in modra na steni in predstavlja neznanega svetnika.

Polona stopi k sveči in gleda do ram gole roke, kjer se davno več ne poznajo odtiski prstov gospodarja, ki je bil skočil neki semanj večer za njo in jo zgrabil objestnoveselo za obe roki naenkrat. Koža je bela, gladka, napeta, teče v ostrih lokih na levo in desno in v nalahko zbočeni črti proti komolcu.

Zdaj, ko diha Polona vanj, je pla-menček še nervoznejši. Naglo meče po njeni sraciji, po golem vratu in rokah svoje svetle zaplate in jih enako naglo spet odmika.

Natakarica pihne svečo in leže s desno stranjo na posteljo.

Temno je, a okno je videti kakor po-lito z umazanim mlekom. Po dvorišču gre nekdo z lučjo v roki in v izbi se razsveti strop, omara pogleda iz teme in na postelji se motno zablesti Polo-nino koleno. Okroglo je, močno in krepko, polno kep in udrin kakor v gozdu zdrava in mlada gabrina. Luč naglo ugasne in spet ni videti druge-ga kakor mlečno okno. Polona pa ob-vladuje občutek praznine. Tako ji je, kakor bi ne bila v čvrsto sidrani izbi, temveč nekje daleč v nekem ogrom-nem prostoru, o katerem ni mogoče reči drugega, kakor da je prazen. In tudi v glavi, v praih in v vsem telesu je občutje isto: vse je mlado, krepko, toda vse je prazno.

Konec.

Ako želite kupiti

stavbene parcele

sporočite Vaš naslov pod šifro „Parcele“ na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Za večje trgovsko podjetje se išče poslovodja-komercijalist

Ponudbe s kratkim opisom dosedanjega delovanja pod „Orga-nizator“ na Aloma Company, anončna družba, Ljub-ljana, Kongresni trg št. 3.

1170

Cirkus L. BRONISLAV v Latermanovem drevoredu

vsak dan velike gala-predstave.

Na sporedu so mednarodne rokoborbne tekme in Boks-Match. Bodnik Anatol Maksimov, uredn. sportskega lista. 1168

Pričetek predstave ob 8. uri zvečer, v nedeljo dve predstavi in sicer prva ob 4. uri popoldne, druga ob 9. uri zvečer.

Nudimo v nakup

„Dieselmotor“

firme Grazer Waggonfabrik vormals Weltzer tipa E 2 iz leta 1908, 100 HP, na 2 cilindra (1 cilinder havariran).

Ugodna prilika za posestnike motorja istega tipa, da si nabavijo rezervne dele.

Dopisi: Križevska Industrijska d. d. v Ljubljani.

Zahvala in objava.

Podpisani Franc Rom, bivši ravnatelj in restavrater Grand Hotela UNION v Ljubljani naznanjam Vsem velece-njenim svojim gostom, da se preselim iz Ljubljane ter se jim ob tej priliki zahvaljujem za njihovo naklonjenost s prošnjo, da mi ostanejo zvesti tudi v bodoče.

Ob enem naznanjam, da prevzamem 1. julija 1923. po-polnoma renovirano svetovno znano radio-ter-maino kopališče v Laskem pri Celju.

Velecenjenim gostom bom nudil:

Prvovrstni restaurant! KAVARNO IN GOSTILNO.

Skrbel bom kot dolgoletni strokovnjak za najboljšo ku-hinjo, najelegantnejšo postrežbo in prvovrstne zabave ter naj-finejšo pijačo.

Ysak opoldan in večer
KONCERT

v parku pred teraso, v slučaju slabega vremena se vrši koncert v reprezentančni dvorani ali v restavraciji.

Priporočujoč se za obilen obisk

beležim s najodličnejšim spoštovanjem

1168

Franc Rom.

FRAN RAVNIHAR

LJUBLJANA, Linhartova ulica št. 25.

Stavbeno in umetno tesarstvo, stavbeno mizarstvo, parna žaga in lesna industrija.

Telefon št. 413. — Pošt. ček. zavod št. 11.423.

Prevzemanje zgradb, hiš, vil, stolpnih streh, vrtnih utic, balkonov, verand, stopnic, vrat, oken, mrežaste nosilnice za industrijske stavbe, dvorane, in razstavne zgradbe, za večje razpeline od 12 do 40 m po mojem sistemu.

JAJCA

kupuje

po najvišjih cenah od oddajnih postal

in plača

proti oddajnemu potrdilu brez odtegljaja

E. Vajda

ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija

Brsojavi: Vajda Čakovec

Telefon Interurb. 50, 4, 3

Objava.

Častim se saopćiti, da sam današnjim danom istupio iz otpremničke tvrtke „Primorsko skladišno i otpremničko društvo“ u Bakru i na Sušaku i započeo sa samostalnim ot-premničkim poslom u Bakru, koji ću voditi pod firmom „A. Katić, otpremništvo, Bakar“. Posao voditi ću najvećom toč-nošću i najkulantnije, pa se preporučam cijenjenim mušterijama.

Bakar, dne 1. jula 1923.

1166 Veleštovanjem **Albert Katić.**

Nabavka brašna.

Na osnovu naredjenja Gosp. Ministra Vojnog i Mornarice E. P. broj 3.260 od 1. maja ove godine, održat će se na dan 4. augusta 1923. godine o 11 časova pre podne u **intendanturi Dravske divizijske oblasti u Ljubljani** (kasarna Vojvode Mišića, objekt XIV.

prva javna usmena licitacija

za nabavku i isporuku 730.000 kilograma pšeničnog hlebnog brašna tipa 80%, i to:

Za garnizon Ljubljana . . .	290.000 kilograma,
„ „ Maribor	280.000 „
„ „ Celje	160.000 „

Isporuka brašna po mesečnim partijama franko magacin intendantskih slagališta pomenutih garnizona do 25. novembra 1923. godine.

Kaucija polaže se u gotovom novcu ili vrednosnim papirima po od-redbama čl. 88, zakona o državnem računovodstvu na dan licitacije do 10 časova pre podne na kasi Dravske divizijske oblasti u Ljubljani i to:

Za garnizon Ljubljanski 75.000— dinara, za garnizon Mariborski 75.000— dinara i za garnizon Celje 40.000— dinara, skupno 190.000— dinara.

Uslovi po kojima će se ova licitacija izvršiti mogu se videti svakog dana pre i posle podne u kancelariji intendanture Dravske divizijske oblasti u Ljubljani i vojnog okruza u Mariboru i Celju.

Svaki ponudjač (licitant) obavezan je, da na dan licitacije preda predsedniku komisije pismeno svedočanstvo nadležne trgovačke komore o svojim preduzimačkim podobnostima kao i uverenje o tome, da je svoju radnju prijavio porestkim vlastima i platio porez za tekuće tromesečje.

Iz kancelarije intendanture Dravske divizijske oblasti E, broj 9.904 od 26. juna 1923. godine u Ljubljani.

Komanda Dravske divizijske oblasti.

Zahvala.

Najiskrenejšo zahvalo izrekamo vsem, ki so nam v težkih dnevih boleznin in smrti naše uboge, dobro

JELKE

stali ob strani, ubožici lajšali trpljenje ter ji do-našali živi in mrtvi cvetje, ki ga je pokojnica tako ljubila.

Srčna hvala tudi vsem, ki so jo na njeni zadnji poti spremljali in nam izrekli svoje sočutje.

V Ljubljani, dne 30. junija 1923.

Rodbina prof. Zreznikova.

Kopirne vloge

(platnene in gumijaste)

THE REX Co, Ljubljana

Trboveljski premog in drva

stalno v zalogi vsako množino
Družba Ilirija, Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. — Tel. 220.

Šentjanški premog

se dobi po ugodnih cenah
vsako množino.

Prodajni urad šentjanškega premogokopa
Ljubljana, Krekov trg 10. 118

Gostilna kavarna

z enonadstropno hišo, koncesijo in inventarjem vred se zaradi popolne opustitve takoj po ugodni ceni proda. Naslov v upravi „Jutra“.

Pri meni se dobivajo stalno, jaki, težki, zajamčeno zdravi

konji

za vožnjo najceneje. **Julio Hoffmann, Čakovec, Medjimurje**, interur-banski telefon št. 31. 169

Velika porcelana. posoda.

Priporoča se 119
ANA KUS, Ljubljana, Resljeva cesta 4 (prej trgovina s barvami g. Hauptmanna).

L. Mikuš
Ljubljana
Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic
12 Popravila točno in solidno!

? Ali ste že poslali na-ročnino za „Jutro“?

„Svetla“

Telefon št. 588 d. d. Telefon št. 588

Ljubljana

CENTRALA: 97
RIMSKA CESTA št. 2 HILŠERJEVA UL. št. 5
PODRUŽNICE:
DUNAJSKA CESTA št. 20 MESTNI TRG št. 25

Maribor Zagreb Beograd

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev,
pneumatike in vsake vrste tehniških gumijevih cev,
auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

Na razpolago
stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna poštežba. Cene brez konkurence.

„Brata Pohlin in drug“

tvornica
vlasnic, kljukic in rinočic za čevlje
Ljubljana I, poštni predal 126

sprejema vsa naročila, ki se takoj in v vsaki množici
izvršujejo. Zahtevajte vzorce in cenik. Pri večjih naročilih popust 15%

„POSEST“

Realitetna pisarna. — Obl. konces. posredovalnica za nakup, prodajo
LJUBLJANA in zamenjavo nepremičnin Poljanska c. 12
naznanja cenjenim interesentom

OTVORITEV

pisarne v Ljubljani, Poljanska cesta 12, kjer prične poslovati
dne 2. julija 1923.

Za posredovanje nakupa, prodaje in zamenjave nepremičnin v TU- in INO-
ZEMSTVU — preskrbe in zamenjave STANOVANJ, trgovskih in obrtnih
LOKALOV, osebnih in hipotekarnih POSOJIL, UPRAVLJANJE HIŠ in posestev
ter vse tozadevne BREZPLAČNE INFORMACIJE, se vsem interesentom
najboljše priporoča.

Postajališčne cestne 1114 Zmerne pristojbine.
železnice. Točna poštežba.

Klimatično
bivališče
na jezeru!

BLED

Letna sezija 1923.

CASINO

Vse atrakcije kopališč.

Otvoritev 28. junija.

CERCLE DES ETRANGERS.

Klimatično
bivališče
na jezeru!

1187

Prvovrstno
termalno
kopališče!

Rogaška Slatina

Letna sezija 1923.

CASINO

Vse atrakcije kopališč.

Otvoritev 28. junija.

CERCLE DES ETRANGERS.

Prvovrstno
termalno
kopališče!

1187

Različno kopalno perilo za dame in gospode.
A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg 10.

!! Medjimurski konji !!

Poltežki in čisto težki konji in kobile za vprego in odgoj za
gospodarstva in tovarne stoje stalno za prodajo pod naj-
kulantnejšimi pogoji pri

E. VAJDA veletrgovina s konji **ČAKOVEC**
Medjimurje (Jugoslavija).

Brzjavlj: Vajda Čakovec Telefon Interurb. 59, 4

Išče se stanovanje

v novi hiši proti dobremu plačilu.
Ponudbe z opisom in navedbo pogojev
pod „Novi stan“ na Aloma Com-
pany, anončna družba, Ljubljana,
Kongresni trg 3.

Najstarejša slovenska
plesarska in čaršarska delavnica
Ivan Bricej, Dunajska cesta 15
za priporočila. Izvršitev točno, cene zmerno.

Kupi se hiša

na prometnem kraju
v Ljubljani. Ponudbe
pod „Trgovska hiša“
na

Aloma Company, anončna družba,
Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

1184

PREMOG, OGLJE in DRVA.

Podpisana tvrdka prodaja: 1116

Trboveljski l. premog in bukovo oglje
iz svojega skladišča na južnem kolodvoru ter
suha, trda in mehka drva
rezana v dolžino za kuhinjsko uporabo iz svojega skladišča
na Zelenem hribu.

Premog in oglje se oddaja na drobno v vrečah ali na
veliko v celih vagonih z 10% popustom od fakturnega zneska
za združene odjemalce ali posameznike.

Vsa goriva se dostavljajo na željo po naših voznikih na dom.

Naročniki naj se javijo pri podpisani tvrdki.

„IMPEX“

ekspozitna in importna družba z o. z
v Ljubljani, Krekov trg št. 10, I. nadstropje.

Theodolite, tachymetre, nivelacijske instrumente, planimetre, pantografe,
nivelacijske in trasirne letve, merilne trakove, libele, logarit. računaln,
šablone za pisma, trioglata, prismaticna in druga precizna merila; risalna
orodja, risalne stole, aparate za svetlostisk, svetlobno, prozorne in druge
tehniške papirje ima stalno v zalogi

Viljem Sequardt
delavnica za precizno mehaniko
Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 4 (na dvorišču). 80
Vsa v stroko spadajoča popravila se izvrše točno in solidno.

Lastne hladilne naprave. — Lastna prodajna mesta v največjih tržiliščih inozemstva.

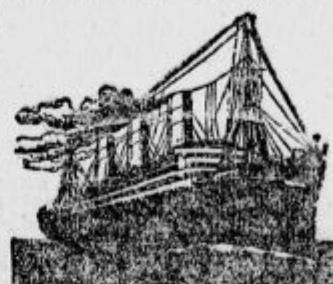
USTRELJENO DIVJAČINO

srce, divje koze, divje prašiče, zajco, fazane, jarebice, kljunčce, divje raco

kupuje

vsak dan in vsako množino po najvišjih cenah od oddajnih postaj

E. VAJDA, veletrgovina z divjačino
ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija
Brzjavlj: VAJDA, ČAKOVEC — Telefon Interurb. št. 59, 4, 8.
Večje love prevzamemo potom naših organov od lovilšč.
SOLIDEN IN TOČEN OBRAČUN. 79

Hamburg-Amerika Linija

in
United American Lines Inc.

Filijalka
Simon Rmetec, Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna
pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo 102

J. G. Drašković

ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 26. — Sušak: Jovo Gj. Irović,
Karolinska cesta 180. — Split: Anto Buić, Dikledjanova obala 18. — Grač:
Ivo Lovričević. — Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp. Boulevard Kralja
Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik

ARKO COGNAC MEDICINAL

Ivan Pernat
Ivka Toplak

zaročena 1185

Obilo sreče!

Pobrezje, Sv. Vid, dne 21. junija 1928.

Douglas.

Zmagalec 1923

364 km in 320 m

Tourist Trophy
(Anglija)

Junior dirka:

Tretje in V., IX., XI., XIII.,
XXI. darilo.

Senior dirka:

Prvo in VI., VIII., X., XIII., XVI.,
XXIII., XXIV. darilo.

Sidecar dirka:

Prvo in IV., VI. darilo.

Grand Prix

(Francija)

I. darilo.

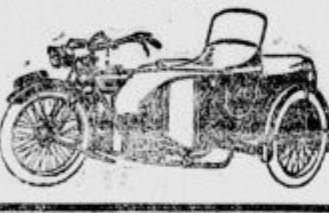
Glavno zastopstvo in samoprodaja
za Jugoslavijo

Douglas Motor Ltd.

O. ŽUZEK

Ljubljana, Sodna ul. 11.

1161 Telefon št. 461.

Kupi se

vseh vrst okrogel les, popolnoma zdrav
in brez napake, hrastovi in bukovi
pragi, običajne mere, smrekovi brzo-
javni drogovci, mera 12/16 do 18/24,
dolgi od 9 do 12 m, ter zdravo suho
bukovo oglje v kosih. Ponudbe na
upravo „Jutra“ pod št. 1154.

Gradbeno podjetje

arhitekt

V. Krainer & Co.

Jesenice

Stavbna vodstva:

Ljubljana, Domžale, Zagreb.

Izvršuje privatne in industrijske
stavbe, proračune, načrte, ce-
nitve, posebni oddelek za
arhitekturo.

1141

Pravi „Gaiser“-čevlji, čevlji
za smuči ter lovski čevlji
vseh vrst se izdelujejo v znani solidni čev-
ljarški delavnici 125

J. BRAIER

Ljubljana, Turjaški trg (Breg) 1.

fototam se izdelujejo tudi vse vrste drugih
obuval, od najpreprostejših do najfinišne
izdelave.
cene solidne! Postržba točna!

Mali oglasi

stenele s državnim davkom na lasere vred do 20 besedi Dte 6", vsaka nadaljnja beseda 50 par
voč. — Pisne se vedno naprej (lahko tudi v znakih). Na vprašanje odgovarja uprava le, ako je vprašanje
priročeno znanka se odgovor ter manipulacijske pristojbine (1 Dte).

Št. 1185

DVA DRŽAVNA

PODURADNIKA

finančne kontrole s pri-
mernim predizobrazbo, želi-
ta vedel gromotni razmer
stopiti v privatno službo,
v trgovino ali skladišni-
ka ali k leoni trgovini.
Cenji ponudbe na upravo
„Jutra“ pod Zanesljivost.
2858

TESAR

2962
Sprejme se takoj dobro iz-
vešan samostojen tesar,
zlasti za izdelavo stopnišč
in postrežnih sob. Zglašiti
se je: Ljubljana, Linhar-
tova ulica 12.

MLADEGA DEKLETA
dobro vzgojenega, za la-
hka hišna dela in k otroku
sprejme takoj boljša hiša.
Naslov pove upr. „Jutra“.
2958

PLAČILNA NATAKARICA
se sprejme v hotelu Tivoli.
2954

APEL NA USMILJENA

SRCA
Dvojčka brez staršev, mar-
ljiva, 14 let stara, ki sta
dovršila 5. razred v Mari-
janu, želita vstopiti v
kako obrt proti osebni.
Cenji ponudbe na Marija
Benčan, Rakek št. 148.
2961

STEKLARSKEGA

POMOČNIKA

dobrega delavca, sprejme
v delo takoj Franjo
Schneider, steklar, Zagreb,
Maksimirska cesta 42.
2964

SPREJMEM MEHANIKA
kateri zna delati na kole-
sa in živalne stroje. Na-
stop takoj. Neženjen. —
Naslov pove upr. „Jutra“.
2782

VAJENCA

sprejem za pekovo
obrt. Pogoji po dogovoru.
Pretnar Alojzij, pekarija,
Unec pri Rakovcu. 2892

KUHARICA

stara 40 let, vajena vsa-
kega dela, se razume tudi
v gospodinjstvo, išče pri-
merne službe. Naslov po-
ve upr. „Jutra“.
2890

ABSOLVENTINJA

Christofovega tečaja želi
vstopiti v kako pisarno.
Naslovo pove upr. „Jutra“.
2887

PRIDEN DIJAK

absolvent spodnje realne
gimnazije z odliko se pri-
poroča kot hišni učitelj
čez počitnice. Naslov pove
upr. „Jutra“.
2882

ABSOLVENTINJA

trgovske dvorazredne šole
išče mesta knjigovodkinje
ali korespondentke v me-
stu ali na deželi. Ima
enoletno prakso. — Cenji
ponudbe pod „Zanesljiva“
na upr. „Jutra“.
2880

BRIVSKEGA POMOČNIKA
spretnega, ne izpod 20 let,
sprejme takoj Novak, bri-
vec v Mariboru. 2879

GOSPODIČNA

vajena knjigovodstva, stro-
jepisja in vseh pisarniških
del, zmožna slovenščine
in srbohrvaščine, želi pre-
meniti službeno mesto.
Kraj postranska stvar. —
Ponudbe pod „Točna 1800“
na upr. „Jutra“.
2878

IZVEŽBANA

PRODAJALKA

mešane stroke, večša hi-
trejša računana, želi služ-
benega mesta v katerem-
koli kraju Slovenije ali
Hrvaške. Ponudbe je po-
slati pod „Delavna 11“ na
upr. „Jutra“.

KROJASKEGA

POMOČNIKA

dobro izurjenega, sprejme
takoj Karel Valenčič, kro-
jaški mojster, Dunajska
cesta 17, dvorišče.

PERFEKTEN KNJIGO-

VOĐJA-BILANCIST

z večletno prakso, ki je
sposoben, da vodi samo-
stojno večjo trgovsko pi-
sarno, se išče za delniško
družbo. Reflektanti, ki so
že službovali v manufak-
turni stroki, imajo pred-
nost. Dohra eksistenca za-
sigurana. Le provizorne
moči naj dopolnijo svoje
ponudbe na pošto predal
št. 180 2836

BLAGAJNICA

vešča tudi nekoliko knji-
govodstva in strojepisja.
želi službe, gre na deželo
tudi kot prodajalka. Cenji
ponudbe na upr. „Jutra“
pod „Takojšen nastop“.
2878

KONTORISTINJO

zmožno slovenskega in
nemškega jezika, se spre-
jme ob popolni oskrbi v hi-
ši pri tvrdki Marko Rosen-
berg v Ljutomeru. 2899

PRIMORSKI SLOVENEK
absolviran ekonom, več
slovenskega, italijanskega
ter deloma nemškega je-
zika, bivši ravnatelj držav-
ne trdnice v Monfalcone,
išče primerno službo pri
kaki graščini ali velepo-
sestvu v vinorodnih kra-
jih. Ponudbe na upr.
„Jutra“ pod „Goriški Slo-
venec“.
2874

URADNICA

z šestletno prakso, izurje-
na strojepisja, z znanjem
slovenskega, nemškega in
italijanskega jezika. Želi
premeniti mesto. Dopise
pod „Uradnica 2882“ na
upravo „Jutra“.
2862

SPREJMEM MEHANIKA
kateri zna delati na kole-
sa in živalne stroje. Na-
stop takoj. Neženjen. —
Naslov pove upr. „Jutra“.
2782

POTREBUJEM

enega žagarja, oziroma
tudi dva, ako hočeta biti
skupaj, za žago v popol-
noma dobrem stanju na
dve klinji in sekular. Na-
stop takoj. Dogovor ustno.
Ivan Arsenik, posestnik,
Sv. Lucija, pošta Begunje
na Gorenjskem. 2803

Prodajni

HARMONIKA

trivratna, se proda. Go-
spodarska cesta 13, Ko-
lizej, vrata 36. 2956

2 MOSKA KOLESJA

in ene štirivratne harmo-
nike napredaj na Poljan-
ski cesti št. 87 2891

PRODA SE:

Zbirka kitajskih hišnih
predmetov, kakor: velike
in male vezene svilnate
preproge, vaze, japonske
slike na svili in starinske
ter različne. Proda se
skupno, eventualno pose-
mejno. Dalje zlata stara
francoska žepna ura z
godbo. Pisarna vpraša-
nja resnih interesentov z
znanko za odgovor na-
sloviti pod „Garantirano
pristno“ na upr. „Jutra“.
2880

NOVO POHIŠTVO

obednica (mahagoni) in
salonska garnitura (plis),
skupno ali posamejno, se
proda najvišjemu ponud-
niku. Za ogledati v brzo-
vozemni skladišni žužnega
kolodvora v Ljubljani
dnevno med 8. do 11. in
14. do 16. uro. Pisarna
ponudbe, vezane na 8
dni je vpsolati pod števil-
ko „631/II-23“ na obrat-
no ravnateljstvo južne že-
leznice v Ljubljani do
7. julija t. l. 2864

KRASEN SALONSKI

HARMONIJ

dobro ohranjen, tvrdke
Deloubet & Company, New-
York. Standart Organ, se
zaradi preselitve proda.
Naslov v upr. „Jutra“.
2844

ZELO UGODNO NA PRO-

DAJ

3000 do 4000 kg bakrene
elektrolit-žice, 16 mm;
približno 2000 komadov
izolatorjev za nizko napet-
nost do 600 voltov; 2000
do 3000 komadov izolator-
jev za visoko napetost do
6000 voltov; preizkušenih
30.000 voltov; približno
6000 komadov kljuk za
izolatorje; 15 komadov
transformatorjev za viso-
ko napetost od 5000 volt-
ov na 220 voltov; z vsi
železnimi konstrukcijami,
pripravljenimi za montažo na
drogih; približno 2000 kg
raznega elektromateriala.
Naslov v upr. „Jutra“.

AMERIKANSKO MOTOR-

NO KOLO

z priklopnim vozom, znam-
ke „Indian“, trpežno, ma-
lo rabljeno, hitrost 120 km
na uro; proda Adolf Šbil,
Mokronog. 2853

MOTORNO KOLO

„Puch“ 4 in pol HP, z dva-
ma prestavama, dobro
ohranjeno, se po ugodni
ceni proda. Naslov pove
upr. „Jutra“.
2846

AVTO

štirisedežen, v popolnoma
dobrem stanju, se ceno
proda. Poizve se v upr.
„Jutra“.

DEKORACIJSKI DIVAN

se popolnoma nov, se ceno
proda. Naslov pove upr.
„Jutra“.
2889

Kupim

PEROTI IN PERESA

od malih sokolov kupi več-
jo množino P. Capuder,
Vidovdanska cesta št. 2.
2764

STAREGA SVINCA

vsako množino, kupimo.
Puškarna v Kranju.
2838

BUKOVO OGLJE

primo suho, vilano, brez
prahu, kupujem stalno. —
Ponudbe s ceno za franko
vagon je poslati na Rudolf
Zoré & Komp., Ljubljana,
Gledališka ulica 7/II. 2703

GRABLJE, VILE,

kosila kupim več sto. Po-
nudbe s ceno je poslati na
upravo „Jutra“, Celje pod
„Grablje“.
2851

BUKOVA DRVA

suha, metrska, klana in
zdrava, kupujem za takoj
in za jesensko dobavo. —
Ponudbe s ceno za franko
vagon je poslati na Rudolf
Zoré & Komp., Ljubljana,
Gledališka ulica 7/II. 2703

KUMNO, JANEZ,

rdečo deteljo, semenako
ajdo, lipovo cvetje, suhe
gobe itd. plačuje najbolje
Sever & Komp., Ljublja-
na, Wolfova ulica 12. 2564

2 LOVSKI PUSKI

dvocevki, dobro ohranjeni
Lefanche, 16 mm, kupim.
Ponudbe s ceno pod „Klu-
bi“ na upravo „Jutra“.
2857

SUHE GOBE

kumno, janez in lipovo
cvetje kupuje po najvišjih
dnevni cenah tvrdka Ger-
sak & Komp., Ljubljana,
Kongresni trg št. 10.
2841

VRECE,

106
rabljene, dobro ohranjene,
kupi Jos. Bahovec, Ljub-
ljana, Sv. Jakoba trg 7.

SUHE GOBE

2413
kupi po najvišjih dnev-
nih cenah tvrdka SIRO-
RANT, Kranj. 2413

KOSTANJEV LES

za tanin, kupujemo vsako
množino. Ponudbe s ceno
franko vagon v Sloveniji
in množino na Rudolf
Zoré & Komp., Ljubljana,
Gledališka ulica 7/II. 2816

Neprimerno

LEPO GOZDNO

POSESTVO

v Dravski dolini, eno uro
od železnice, zelo lepa rast-
smrekov, in bojev les, brez
poslopij okrog 100 oralov
veliko, se proda. Naslov
pove upr. „Jutra“.
2932

HISA

2900
v Višnji gori št. 50, na le-
pem kraju sredi mesta,
enonadstropna, s 6 sobami,
2 kuhinji, mesnice, klavni-
ce, lednice, hlev, klet in
gostilniško koncesijo, pri-
pravna tudi za vsako dru-
go obrt, se proda. Pri hiši
je tudi ena njiva in nekaj
travnika. Cena 150.000 di-
narjev. Poizve se pri An-
tonu Logarju v Višnji gori.

HISA

2905
na periferiji Ljubljane z
gostilno in trgovino z me-
šnim blagom se ugodno
proda. Cena izpod enega
milijona kron. Posredoval-
ci izključeni. Le resne po-
nudbe pod „Ugodnost 999“
na upr. „Jutra“.

KRASNA PRILIKA!

Napredaj se posestvo, od-
daljeno 15 minut od kolo-
dvora v Domžalah, ob
glavni cesti, obstoječe iz
njiv, travnikov in poslop-
ja z gostilno. Vpeljana je
električna razsvetljava. Go-
stila je kompletno opre-
mljena. Hisa je takoj na raz-
polago. — Naslov se po-
izve v upr. „Jutra“.
2890

HISA 2957

predmestje Ljubljane, pro-
meten kraj s trgovskimi
lokalni in stanovanjem, kup-
ou na razpolago. Natan-
neje pri „Posest“, reali-
tetna pisarna, Poljanska
cesta št. 12.

MANJŠA HISA

z vrhom se kupi. Ponudbe
z opisom in navedbo cene
pod „Takoj plačljivo“
na upr. „Jutra“.
2888

PRODAJ DVE HISI,

katerih ena je zelo priprav-
na za trgovino ali obrt,
po potrebi tudi nekaj sve-
ta. V neposredni bližini
premogovnika, Ferdo Roš,
posestnik, Hrastnik. 2854

VILA NA BLEDU!

Krasna, najeleгантnejše
meblirana vila v divni le-
gi pri Zdravskem domu
napredaj. — Naslov pove
upr. „Jutra“.
2794

VILA z 2 oraloma pose-

stava pri Mariboru, 500

tisoč kron:

POSESTVO, 26 oralov, vse

kulture, 800.000 K;

GRASČINA, 115 oralov

posestva in gozd;

POSESTVO, 54 oralov,

gozdi, travniki, njive,

lepa poslopja, 2 milijona

500.000 K;

VILA, 7 oralov posestva,

1.300.000 K;

GOSTILNA, dobro ideoča,

800.000 K;

HISA s trgovino na Glav-

nem trgu v Mariboru,

3.500.000 K;

TOVARNE, hiše, gozdna

posestva se prodajo.

ISCEJO se pa novi proda-

jalci nepremičnin ter se

jamči rešen in brzi uspeh

potom pisarne Zagorski,

Maribor, Barvarska uli-

ca št. 3. 2677

V SAVINJSKI DOLINI

se proda v zelo promet-
nem kraju hiša z gostilno,
gospodarskim poslopijem,
pet oralov zemlje z ali
brez inventarja. Posestvo
je pripravno tudi za vsak
drugi obrt, je v bližini ru-
dokopa in oddaljeno le
pol ure od železniške po-
staje. Ponudbe pod „Ugod-
nost 2806“ na upr. „Jutra“.
2808

DVE OPRAVLJENI SOBI

in kuhinja se oddajo do
srede septembra. Naslov
v upr. „Jutra“.
2906

SOBA

2955
se odda boljšemu gospodu
takoj. Naslov se izve v tra-
fiki Hilsnerjeva ulica št. 12.
kjer se tudi proda po prav-
nizki ceni čaké in modne
hlače, malo nošeno.

SOBA

2896
s hrano se odda enemu
gospodu; istotam se spre-
jmeta dva gospoda na do-
mačo hrano. Naslov pove
upr. „Jutra“.

PRAZNO SOBO

solnčno in mirno, išče
mirna, solidna gospa, Pla-
ča dobro. Ponudbe pod
„A. K. 40“ na upravnistvo
„Jutra“.
2897

STANOVANJE

v bližini deželne bolnice,
obstoječe iz 1 solnčne so-
be, kuhinje in priključni-
se zamenja z enakim ali
večjim. Naslov pove upr.
„Jutra“.
2896

MEBLOVANO SOBO

za julij in avgust se odda
le fini stranki. Naslov v
upr. „Jutra“.
2895

PRAZNA SOBA

Domače vesti

IZ DNEVNIKA PLAČEVALCA DAVKOV.

Silno rad čitam kaj iz davčne literature. Ni ga bolj zanimivega čitva. Na primer zadnjič v „Jutru“ tisto o g. Pašiču, ki že tri leta nič ne plača... ali pa oni veleznarimv okoli g. Savnika o novih smereh slovenske davčne prakse...

... In sedaj, danes, je dopolnjeno. Bilo je prav lepo. Se sedaj se smehljam. Mi vsi se smehljamo.

Govoril sem tako-le z desetimi, dvajsetimi tovariši, ki so slučajno tudi te dni oddali svoje davčne napovedi, kakor jaz. Nekoliko pozno, no, pa to že prenesejo... Vsi so bili vedri in zadovoljni, pa vkljub temu molčali, ter so hoteli prikriti vzrok in izvor molčečnosti. Le en sam, moj stari prijatelj, mi je sramežljivo priznal:

„Tako zelo sem se bal števil in ko sem jih potem videl napisane... kar nisem verjel svojim očem! Je li možno... če primerjam lansko in predlansko vsoto z ono, ki jo letos zaslužim ali pa vsaj izdam, — saj me je kar sram! Razmišljam sem, da li nisem lani tega ali onega postranskega zaslužka zamolčal, in glej, toda vkljub temu...“

Pa pride mimo še drug prijatelj, ki je tudi pravkar fatiral, in seveda takoj uga-ne, zakaj sva tako dobre volje: „Da, da, zares neverjetno, kako malo smo zaslu-žili lani!“

Mikva pa oba prst na usta in glasno sikava: „Pš! pš!“

M. A. C.

Ljubljanski ženski licej ogrožen? V magistratnih krogih se govori, da pritiskajo klerikalni člani večine na to, da mestna občina opusti svojo žensko realno gimnazijo (mestni licej). Načrt je očitno ta, da se poruši edino neklerikalno, moderno žensko vzgojališče, ki je za bodočnost našega ženskega naraščaja od izredne važnosti. Ženska vzgoja spada v samo-stan! To je program klerikalne stranke, ki ga hoče za vsako ceno uvelja-viti tudi napram krasnemu mestnemu inštitutu, ponosu našo Ljubljano. Za-trjuje se, da so klerikalci že pridobili pomoč svojih komunističnih zavezni-kov, katerim je licej „buržujška usta-nova“, in da se naj likvidacija zavoda prične na ta način, da se že letos opu-sti prvi razred. Naša informacija je iz dobrega vira, vendar si hočemo pre-akrbiti še avtentičnih podatkov.

Škof dr. Karlin v Mariboru. V četrtek popoldne se je pripeljal z brzo-vlakom v Maribor novi lavantinski škof dr. Karlin. Na kolodvoru so ga sprejeli kanoniki s prostom Matekom na čelu, nakar se je škof odpeljal v kočiji na Slomškov trg, kjer ga je pred škofijsko palačo čakala maribor-ska duhovščina. Belo oblečena deklar-ica je pozdravila škofa ter mu izročila velik šopek svežih rož. Nato se je škof v sprevodu duhovščine med špalirjem belih deklic iz samostana podal v stol-no cerkev, kjer se je vršil kratek cerkveni obred, nakar je škof odšel v škofijsko palačo. Oficijelno pa dr. Karlin s tem prihodom v Maribor še ni prevzel škofije, ampak je prišel tjakaj predvsem radi birm in da vrši tekoče posla, vlad česar se je še pred oficijalnim vstopitvenjem nastanil v škofijski palači. Njegov prihod vsled tega tudi ni bil javno razglašen, vendar se je zbralo popoldne mnogo občinstva, tako da je bila stolna cerkev pri slo-venosti skoro polna. Vrata škofijske palače so bila okrašena z zelenjem in papeževimi zastavicami. Radi proslave Vidovega dne so vibrale raz stolpa poleg papeških tudi državne zastave.

Parlamentarna večerja pri kralju se vrši v ponedeljek 2. julija. Na njo so med drugimi pozvani posl. Ljuba Da-vidovič, dr. E. Lukinič in Josip Reis-ner.

Kongres inženjerjev v Splitu je definitivno odložen na september.

Odlikovanje doslužnih učiteljev. Na predlog ministrstva prosvete je odlikovanih z redom sv. Save 4. in 5. razreda znatno število vpokojenih učiteljev in učiteljic iz cele kraljevine.

Desetletnica bitke pri Bregalnici, v kateri so Srbi potolkli Bolgare, je bila včeraj, dne 30. junija.

Zlet vojvodinske „Orjune“. Na Vidov dan je bil v Novem Sadu zlet vojvodinskih „Orjuna“, ki je zelo lepo uspel. Prišlo ni niti do najmanjšega in-cidenta, četudi je radikalni „Balkan“ že več kot teden dni žugal z nastopom svojih „Srnao“ (Srbska nacionalna omladina), ki pa so — raje ostali doma.

Pravda radi celjske bivše nemške diše v drugi instanci. Včeraj je višje deželno sodišče pod predstvom dv. svetnika Dukića in po referatu dv. sv. Bežeka potrdilo sodbo okrožnega so-dišča celjskega, ki je bilo razsodilo, da je bila dne 2. junija 1919 sklenjena prodaja družbene hiše nemškega dru-štva „Deutsches Haus“ v Celju nevel-javna. Prizivni senat je na stališču, da sicer ni merodajna prodajna cena, niti število na drugem obnem zboru navzočih članov. Društvo tudi sme splošno razpolagati s svojim premože-njem in to ni nemoralno postopanje. Vendar je ta pogodba bila konkretno neveljavna iz razloga, ker je celjski magistrat pravomočno, to je brez pri-tožbe, sistril sklep glede prodaje, če-tudi že po prepisu lastnine v zemljiški knjigi. Neveljavna je bila pogodba pa tudi zato, ker je iz vsega vedenja kupec preje in pozneje bilo razvidno, da je le navidezna in da je kupec bil

namen, na prikrit način obdržati dru-štvo „Deutsches Haus“ za slučaj defi-nitivnega njegovega razpusta. — S to sodbo bi društvo „Deutsches Haus“ zopet bilo lastnik nemške hiše, da ni razpuščeno. Proti razpustu je s strani Nemcev vložen rekurs na ministrstvo notranjih zadev, ki dosedaj še ni re-šen. Kakor znano, spada restitucija društva „Deutsches Haus“ med nem-ske nacionalno politične zahteve in bomo sedaj videli, kako se bo v tej poredi nacionalni celjski zadevi zadr-žala vlada.

Iz predzgodovine sarajevskega atentata. Seriozna „Prager Presse“ ob-javlja senzacionalno poročilo beograjskega vseučiliškega prof. dr. Stanojevića o atentatu na prestolonasled-nika Franca Ferdinanda; iz poročila je razvidno, da je po sestanku Franca Ferdinanda in cesarja Viljema II. v Konopištu srbski polkovnik Dimitrije-vič iz ruskega generalnega štaba pre-jel obvestilo, da sta se Franc Ferdi-nand in Viljem dogovorila, naj Av-stro - Ogrska napade Srbijo, dočim ji naj Nemčija krije hrbet. Vsled tega ob-vestila da je srbska „Narodna obrana“ sklenila umoriti reprezentanta stare Avstrije. Dne 15. junija 1914 je pol-kovnik Tankosić predsedoval seji upravnega odbora organizacije „Ujedi-njenje ili smrt“ ter se je pri tej priliki razpravljalo tudi o umoru. A člani od-bora niso hoteli ničesar slišati o na-meravanem umoru, vsi so Tankosiću nujno svetovali, naj opusti svojo na-mero, kar je tudi obljubil. Po omenje-ni seji pa sta prispela iz Sarajeva dva mlada moža, ki sta sporočila, da ho-četa umoriti Franca Ferdinanda. Tan-kosić jima je izročil potrebna sred-stva in atentat je bil izvršen 28. junija 1914. Iz poročila profesorja Stanoje-vića je jasno, da takratna srbska vla-da s Pašičem na čelu ni niti slutila o pripravah za atentat.

Branislav Nušić vpokojen. Kralj je podpisal ukaz, s katerim se gosp. Branislav Nušić, načelnik umetniškega oddelka v ministrstvu prosvete, na lastno prošnjo stavlja v stanje po-koja. Tudi inšpektor umetniškega ode-ljenja gosp. Marko Car je vložil prošnjo za vpokojenje.

Senzacionalna politična aretacija na Sušaku. V petek je pogranična policija na Sušaku aretirala Ivana Vr-binška, enega od glavnih pomagačev emigrantskih voditeljev Vl. Saksa in Ivica Franka. Vrbinšek je izdal zelo važne podatke o zvezah veleizdajni-ske akcije v inostranstvu z domačimi separatističnimi krogi. Včeraj jutraj je bil izročen zagrebškemu sodišču.

Strajk mornarjev traja. V petek bi se imela začeti pogajanja med Ja-dransko plovitbo in Savezom jugosl. pomoraca, toda delegati Jadranske plovitbe niso prišli. Prevoz potnikov iz Bakra na Rab, Cirkvenico, Baško se vrši z motornimi čolni. Govori se, da bo vojna uprava prevzela rezerv-ne pomorske častnike in mornarje na vojaške vežbe, da se tako vzpostavi poštni promet ob obali, ki je sedaj po-polnoma prenehal.

Senzacionalne vesti o revoluciji na Nemškem so bile razširjene včeraj v Zagrebu in v Beogradu. Nekateri zagrebški listi so celo objavili brzo-jave iz Berlina, da so monarhisti ubili predsednika nemške republike Eberta ter vzeli vso oblast v svoje roke. V Parizu da je bil sklican ministri-ski svet, ki je sklenil oboroženo interven-cijo. Senzacije so se izkazale kot iz-mišljotine.

Zopet brez denarja. Včeraj bi ime-li biti na magistratu izplačane mestnim uslužbencem mesečne plače. Dobil pa ni nihče niti groša. Magistratnim gospo-dom, ki se niso mogli dovolj glasno skandalizirati, ko se je zgodilo nekaj podobnega državnim nameščencem, je izgleda, zopet zmanjkalo sape. Nered v občinskem gospodarstvu postaja vedno večji.

Seja celjskega občinskega sveta. Prihodnja seja celjskega občinskega sveta se vrši v ponedeljek dne 2. julija z referati iz posameznih odsekov.

Promocija. Gospod Anton Znidar-ski, sin ravnatelja liceja in tehniškega zavoda v Idriji, je bil včeraj na zagreb-škem vseučilišču promoviran za doktor-j za prava.

Promocija. Dne 23. m. m. sta bila na veterinarski visoki šoli v Brnu pro-movirana doktorjem veterinarne medici-ne diplomirana državna živoizdravnika Zvonko Zemljič v Murski Soboti in Jo-že Kunc v Sv. Jerneju pri Toplicah na Dolenjskem. Čestitamo!

Pravnozgodovinski izpiti na Ljubljanski univerzi. V sredo in soboto so se vršili na juridični fakulteti ljubljans-ke univerze pravnozgodovinski državni izpiti. K izpitem je pristopilo v celem le 12 kandidatov. Doseženi uspehi so bili nastopni: z dobrim uspehom in al-ter z odliko iz enega ali dveh predmetov so položili izpit 3 kandidati, z dobrim uspehom 3, z zadostnim 2 in z neza-dostnim uspehom 4 kandidati. Kot predsedniki izpraševalne komisije so fungirali gg. dr. Danilo Majaron, dr. Anton Skumovič in dr. Gregor Krek.

Poročilo se je predsednik viš. šol. sveta dr. Stanislav Bepk z gospo Jul-či Maček, trgovko v Ljubljani. Čes-titamo.

Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl 29. m. m. upokojeni malor in ravnatelj

prisilne delavnice g. Alojz Poljanec, oče nekdanjega celjskega vladne-ga komisarja g. dr. Ivo Poljanca. Pogreb bo danes ob 4. iz Gledališke ulice. — V Trzinu je 23. m. m. umrla po kratki bo-lezni gđ. Terezija N. a. r. o. b. e. Pogreb pokojnice je pokazal, kako priljubljena in spoštovana je bila ranjka. — V Celju je umrl 28. m. m. g. I. Dečman, urad-nik celjskega okr. glavarstva. Ranjki je bil navdušen lovec ter v lovskih krogih znan daleč naokrog. Blag jim spomin!

Drž. žensko učiteljske v Ljubljani je štele v preteklem letu 190 gojenk. Šolsko leto se je zaključilo 28. m. m. s sledečim uspehom: prvi red z odliko je dobilo 67, prvi red 112, ponavljalni izpit pa 6 gojenk. Zaostala ni nobena. Neiz-prašenih radi boleznih je ostalo 5 gojenk. Vseh 53 gojenk IV. letnika se je udele-žilo zrelostnega izpita z že znanim uspe-hom. Istočasno se je zaključilo šolsko leto tudi na dekliški vadnici in v otro-škem vrtcu.

Zaključek šolskega leta na ženski realni gimnaziji v Ljubljani je bil dne 28. m. m. Od 471 gojenk je bilo odli-čno sposobnih gojenk 12 odst. Z dobrim uspehom je zaključilo šolsko leto 70 odstotkov vseh gojenk. Razrednih ali ponavljalnih izpitov je bilo dovoljenih 21 odst. Nesposobnih gojenk je bilo 8 odstotkov.

Ljubljanska realka je imela v rav-nokar zaključenem šolskem letu 638 di-jakov in 23 dijakinj ter 12 privatistov. Od teh je dobilo odliko 30 dijakov in 2 dijakinj, izdelalo jih je 401 (oz. 17), padlo 70 (1), ponavljalni izpit z eno dvojko jih je dobilo 81 (2), z dvema dvojko 50 (1), neizprašenih je ostalo 6. Od privatistov sta dva izdelala, 2 imata ponavljalni izpit, 8 jih je ostalo neizprašenih.

V mariborski Vezni, o kateri smo že jeseni obširneje pisali v člankih o mariborskem šolstvu, je bila včeraj za-ključena vrlo lepa razstava ženske obrt-ne šole. Izdelki 14- do 16letnih deklic so tako v šivanju kot v vezanju in de-korativnem šlikanju popolnoma potrdi-li važnost zavoda za izobrazbo ženske mladine delavskih slojev, kot smo to navajali v omenjenem članku o tej šoli. Uvajanje naših narodnih motivov v ročna dela je posebno za mariborske, večinoma v nemškem duhu vzrasle de-klice velikega pomena. Fino izdelane obleke, perilo, številne ljubke drobnosti za salone in povsod okusni vzorci po lastnih osnutkih kažejo, da učiteljice ne hodijo po izvoženi pedanteriji in ti-sokrat obrabljenem dunajskem okusu, ampak navajajo mladino k samostojne-mu iskanju lepote po domačih logh. Zal da ne vedo ceniti te šole tudi rako-bine naših duševnih delavcev in tako nosijo dame naših bogatih ljudi svoje tisočake za drage toalete tujkam, na-mesto da bi bilo baš obratno. Naše šole v Vezni bodo polagoma tudi to iz-ravnale. — Tudi samostanske šole so imele čedno razstavo iz ročnega dela in risb.

Justifikacija v Petrinji. Včeraj se je v Petrinji izvršila smrtna obsodba nad Milom Mrakovcem, trideset let stari-m kmetom iz Vlaoviča, ki je l. 1917. zavratno umoril vojaka Dano Lemaica, l. 1918. orožnika Valenta Drageca in l. 1922. seljaka Stevana Davorija. Zadnja justifikacija se je v Petrinji vršila 20. maja l. 1890., ko je bil usmrčen neki Vasilij Samardžija.

Zrtev splašene konja. Jera Lipo-vec iz Tomišlja se je vrstala z vozom iz Zg. Šiške proti Ljubljani. Nasproti je pridrvel avto, ki se ga je konj ustrašil in skočil v stran. Ženska je padla pri sunku raz sedež pod voz in ji je šlo pri tej priliki kolo čez vrat in nogo in jo močno poškodovalo.

Tihotapci v Gornji Radgoni. V so-boto zvečer so prijeli pri Gornji Radgoni več tihotapcev, ki so nosili razno blago čez železniški most. Finančna straža je v preiskavi dognala, da je bilo baje blago, ki predstavlja vrednost oko-li 100.000 dinarjev, namenjeno nekemu nemškemu trgovcu Ferdinandu Go-lobu pri Sv. Trojici v Slovenskih gor-cah ter poslano na naslov njegovega ze-ta Franca Pogačnika.

Nov vlom v Mariboru. Mariborska policija še ni izsledila pravih vlomilcev iz zadnjih drznih vlovov, pa je že bil na Vidovdan izvršen nov drzen vleme-

sten vlom. To pot je vlomilec osrečl klerikalno posojilnico v Stolni ulici. Mo-ral je biti precej dobro znan in prostor-rih, ker je vdrl z dvorišča v zadnjo so-bo in odtod s ponarejenimi ključi v sprednji lokal k blagajni, katero je tudi s ponarejenim ključem odprl. Navidez je vlomil tudi tresor, katerega pa je že prej odprl s ključem. Odnesele je de-narja 6000 dinarjev, 42 funt šterlingov, 314 srebrnih kron, 30 zlatnikov po 20 kron, 20 zlatnikov po 10 kron, dalje zla-to uro, zlato veržice, zlato zapestalco, 3 pare briljantnih ubanov (kaj vse shra-njujejo klerikalne posojilnice!) in še ne-kaj druge zlatnine. O storilu seveda ni ne duha ne sluha.

Veliko poželenje po svinjini in pe-rutnini je imel 21letni samski delavec Kores Jurij v Dobovcu. Obiskal je več posestnikov ter odnesel marca in apri-la večinoma svinjnino in perutnino in klobase, pa tudi perilo. Enkrat so ga zasačili, ko je ravno kuram rezal glave. Okrožno sodišče v Celju ga je obsodi-lo dne 16. t. m. na 16 mesecev poostre-nega zapora. Po prestani kazni pa pride pod policijsko nadzorstvo.

Obesil se je v Mariboru 54letni mestni pometar Ignac Kunštek. Svoji ženi je vedno pravil, da se bo obesil, kadar ne bo več imel „za piti“ in na Vidovdan mu je res zmanjkalo cvenka za pijačo in se je medtem, ko je žena v kuhinji pripravljala večerjo, obesil na vratih sosednje sobe.

Razne nesreče. 90letno zasebnico Marjoto Tomšič je 27. junija jutraj po-dril voz cestne železnice na Karloviški cesti v Ljubljani s tako silo na tla, da je dobila več poškodb po telesu. — Alojzija Mačka, delavca v Mergentha-lerjevi tovarni v Mostah, je pri delu pri-jel stroj za desno roko in mu jo pokva-ril v kolenku. Vsi ponesrečenci se zdra-vijo v bolnici.

Hotel Štrkelj v Ljubljani. Širom Slovenije dobro znani ljubljanski hotel Štrkelj je sedaj popolnoma na novo urejen. Poslopje je dvignjeno za eno nadstropje in komfort odgovarja popo-lnoma modernim zahtevam. Hrana in pi-jalca — po starem običaju — seveda prvovrstna.

Električna masaža lica in manikira za gospode in dame ter vsa lasna dela se strokovno izvršujejo; poseben odde-lek za striženje otrok, separiran vhod za dame skozi vežo; zaloga parfumerije, moderna higijska brivnica. Aleksan-der Gjud, Kongresni trg 6.

„Ito“ pasta za zobe beli zobe, daje jim krasen blisč, odstranjuje neugoden duh iz ust. Dobiva se povsod.

V 45 vrstah se izdelujejo testenine „Pekates“. Nekaterim ugajajo debeli, drugim drobni makaroni, tem vrvice, onim polži itd., vse pa so tečne, redilne in tako okusne, da jih vsespovod hva-lijo.

Notarjev nos, humoreska, ki je iz-hajala v našem listu, izide te dni v ce-lotnem prevodu v ponatisu. Cena s poštnino vred bo 10 dinarjev. Humore-sko založi prelagatelj sam. Naročila naj se pošiljajo na naslov: Janko Tavzes, Ljubljana, poštno ravnateljstvo.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 30. junija 1923

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	765.6	14.3	vzhod	jasno	—
Ljubljana	14.	764.0	20.8	"	pol obl.	—
Ljubljana	21.	764.8	17.1	"	jasno	—
Zagreb	7.	765.1	15.0	jug	oblačno	1.0
Beograd	7.	—	—	—	—	—
Budapest	7.	764.9	18.0	zapač	oblačno	1.0
Praga	7.	765.0	11.0	jug. zap.	"	1.0
Inomost	7.	766.8	10.0	breveteta	"	1.0

V Ljubljani barometer stan., temper. višja. Sonce zahaja ob 4:08, zahaja ob 19:56

Klub-garnitura

In dobro ohranjeno pisarniško pohištvo, pisalni stroji itd. se kupi. Ponudbe z navedbo cene pod „BUREAU“ na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3. 1168

Brez posebnega obvestila.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš arčnoljubljeni oče, stari oče, tast, gospod

Alojzij Poljanec

ravnatelj prisilne delavnice v pokoju in major v pokoju

včeraj dne 29. t. m. ob 1/7 zvečer mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v nedeljo dne 1. julija 1923. ob 4 uri popoldne iz hiše žalosti, Gledališka ulica št. 7, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 30. junija 1923.

Mirko Poljanec, konjeniški major v pokoju, Ivo Poljanec, vladni tajnik, Leo Poljanec, prokurist, sinovi. — Mira Bertini, Ana Müller, Jela Poljanec, hčere. — Dr. G. Bertini, zdravnik, R. Müller, general. zeta. — Olga Poljanec roj. pl. Rosenberg. Ana Poljanec, roj. Pavlovčič, snabi. — Ivo, Zdenko, Anne-Marie, Silvija, Mario, Lea, Carla, Maria, vnuki in vnukinje, in vse ostalo sorodstvo.

HOTEL ŠTRUKELJ : LJUBLJANA

VOGAL KOLODVORSKE IN DALMATINOVE ULICE

PRIPOROČA 40 NOVO OPREMLJENIH SOB

ZA TUJCE PO ZMERNIH CENAH.

PRVOVRSTNA RESTAVRACIJA.

KRASEN SENČNAT VRT.

JERNEJ ČERNE,
LASTNIK.

1185

Kapitalisti, pozor!

Radi preuzeta druge industrijske struke prodaje, odnosno iznajmljuje se dobro avdeena, više godina poslojuća tvornica lahke struke, koju može voditi pojedini iole naobraženi laik sa srednjom školom spremom. Tvornica je providjena, osim sa u struku spadajućim raznim strojevima, takodjer sa benzinskim i električkim motorom te parnim strojem, koji se kusi sa ugljenom, piljevinom i drvima tako, da je izključen svaki zastoj u poslovanju u slučaju pomanjkanja jednog ili drugog gonila. Tvornica obseže pisarnu sa 30 č. m., radione sa 138, 156, 66 i 68 č. m., magazin sa 53 č. m., strojarnu sa 52 č. m., nuzradionu sa 48 č. m. Providjena je sa stanom za radništvo, i to: kuhinja sa 48 č. m. te četiri sobe u obsegu od 32-35 č. m. uz razne nuzprostorije, a osim toga imade pod krovom još dva magazina sa 250 č. m., zatim staju, šupo, štalgaj za sijeno, vrt za povrće te vodnjak u sveukupnom obsegu preko 8000 č. m. Uz tvornicu leži posebna kuća sa stanom, sastojecim iz 3 parketiranih velikih soba, predsobe, kuhinje, smešnice, kupaoznice, klozeta u prizemlju te 2 sobice pod krovom sa raznim drugim uporabivim nuzprostorijama. Koli u tvornici, u radničkim stanovima te u posebnoj kući uvedena je električka svetlost. Tvornica je prizemna sa solidnim zidovima 80 cm širokima, na kojima se može izvesti dogradnja, za koju je učinjen već ncert. Prodaje se kompletno kako danas obratuje sa svim inventarom ili bez istoga, te se može preuzeti sve radništvo sa tehničkim vodjem. Daje se uz povoljne uvjete u najam takodjer osobama, koje su za to spremne te raspolažu kapitalom, da bi mogle platiti najamninu za tri godine unapred. Sav kompleks leži u Sloveniji u industrijskom kraju u blizini željezničke stanice te na glavnoj državnoj cesti. Samo ozbiljni reflektanti, koji raspolažu gotovinom od najmanje 500.000 Din, neka se obrate sa svojim naslovima pod „TVORNICA U SLOVENIJI“ na upravo „Jutra“. Posrednici su isključeni. 1117

I. Jugoslav. tovarna šablonov
za predtiskarije ženskih ročnih del
MARK BLEIER, Senta, Bačka
nudi
najnovije vzorce!

Svinjska mast

čista, najfinija američka, u sodih po 50 kg
in v kantah nudi iz skladišta kakor tudi
ostalo kolonijalno blago najceneje

„Jugoslavija“, prometno d. d.

1184 Zagreb, Gajeva ulica 10.

Telefon 9-41.

Brzojavi: Jugopromet

Stavbenik 128

RUD. ROČAK

v Trbovljah

Izvršuje vsa stavbena dela.
Lažno tesalščo. Izdelovanje stopnic.
Teraco-tlak.
Brezkonkurenčne cene.

Lastni izdelki!

Solidna postrežba!

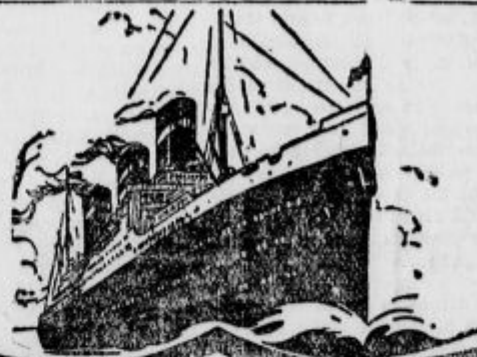
Zaloga vseh telovadnih potrebščin

in slavnostnih krojev

za člane, članice in naraščaj, dalje vratnikov, gum-
bov in jahalnih odej. 1118

Poverjeni dobavitelj za Or-Ju-NA in U. D. R.

PETER CAPUDER, Ljubljana, Vidovdanska c. 2.

Parnik

“LEVIATHAN”

Najmodernejši, največji in najluksurioznejši oceanski parnik
Najvišje zmoglosti iznajdljivosti, manosti in moči kapitala so vtečene v
izdelavi tega divnega parnika. Neprimerljiva udobnost v vseh razredih.

Prva vožnja v New York dne 17. julija 1923,
potem 7. avgusta, 28. avgusta, 18. septembra, 8. oktobra itd., vsake tri
tedne v torek od Southampton-Cherbourg. — Podrobna pojasnila potom
spodaj navedenih naslovov. 988

BREMEN — NEW YORK

Direktna zveza s krasnimi ameriškim vladnimi parniki. Nepekosljivi
po udobnosti, čistosti in izborni oskrbi. Hitre in varne ladje.

„Georg Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“
„President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodarški list št. 216.

Ugodna prilika za prevažanje blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: Beograd, Palata Beogradske
Zadrage, i podružnica v Ljubljani: Zadruga Zveza, Ljubljana.

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 46
Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za
palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla,
stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna furnirja.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode, d. d. v Ljubljani

Tvornice papirja
v Vevčah, Janeziji in
Goričanah.

Vabilo k subskripciji

IV. emisije delnic.

Tvornice lesovine v Goričanah
in Medvodah.

Tvornica celuloze v Goričanah.

Izvršuje sklep občnega zbora delničarjev Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode, d. d. v Ljubljani z dne 5. maja 1923.
provaja k temu pooblaščen upravni svet na podlagi odobrenja Ministrstva trgovine in industrije v Beogradu z dne 11. decembra 1922.,
VI, br. 5642, na občnem zboru sklenjeno povišanje družbine delniške glavnice

od Din 12,500.000.— na Din 20,000.000.—

z izdajo

75.000 komadov delnic à Din 100.— nom.

pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se ponudijo nove delnice po kurzu **Din 150.—** za komad tel quel v razmerju na dve stari ena nova,
protivrednost plačljiva ob subskripciji.

Stari delničarji, ki hočejo izvršiti opcijo, morajo predložiti svoje delnice brez kuponske pole na blagajnah nižje navedenih mest,
da se na njih označi izvršitev opcije.

2. Novim delničarjem se ponudijo nove delnice po kurzu **Din 200.—** za komad tel quel, plačljivih ob subskripciji.

3. Subskripcija traja od dne 25. junija do dne 25. julija 1923. in so določena kot subskripcijska mesta:

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice, Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljub-
ljani, Hrvatska podružnica Wlener Bank-Vereina v Zagrebu, Prva hrvatska štedionica v Zagrebu in Jadranska
banka a. d. v Beogradu ter njene podružnice.

4. Dodelitev delnic se izvrši po preteku subskripcijskega roka čim najhitreje. Za nedodeljene delnice se vplačani denar vrne
najkasneje do 8. avgusta 1923.

5. Izročitev novih delnic se bo izvršila proti vrnitvi subskripcijskih potrdil do konca tega leta.

6. Ažijski dobiček pri izdaji novih delnic se dodeli po odbitku stroškov in pristojbin rezervnim fondom podjetja.

7. Nove delnice so deležne na družbinem dobičku od 1. julija 1923. dalje in so opremljene že s polkuponom za leto 1923.

8. Uspeh emisije je zajamčen po posebnem garančnem sindikatu.

V Ljubljani, dne 6. junija 1923.

1150

Upravni svet.